

aflatuni lauk

1,00 €

Allium aflatunense, aflatuni lauk. Erinevalt kaubandusest (kes müüb selle nime all tegelikult hoopis hollandi lauku, *A. hollandicum*) pakun ehtsat liiki. Tian Shani mäestikust Kirgiisias ja Usbekistanis kasvava laugu 120-130 cm kõrgusel tugeval lehtedeta varrel puhkeb juuni algul tähtjate õitega 6-10 cm läbimõõduga ülitihed (hollandi laugul on see palju hõredam) lillakaspurpurne keraõisik. Omanäolised kaunid ja võimsad aeda varakult ilmestavad sinkjashallid laiad lehed, mille tipud kipuvad enamasti õitseaajaks kahjuks juba kuivama. Sibulad on suured või väga suured. Pakun oma aia seemikuid, enamasti lätlaste poolt Kirgiisias Tšatkali ahelikust korjatud taimede külvist saaduid. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

aflatuni lauk 'Haljas'

3,00 €

Allium aflatunense 'Haljas' (Sulev Savisaar 2003), aflatuni lauk 'Haljas'. 120-130 cm kõrgusel tugeval lehtedeta varrel puhkeb mai lõpus või juuni algul tähtjate õitega 6-10 cm läbimõõduga ülitihed lillakaspurpurne keraõisik. Omanäolised kaunid ja võimsad lopsakad aeda varakult ilmestavad sinkjashallid laiad lehed. 1999. aastal sain Läti suurimalt sibullillekolleksionäärilt Janis Rukšansilt tema enda poolt Kirgiisias Tšatkali ahelikust korjatud loodusliku variandi sibulaid. Sellele liigile on tüüpiline, et õitsemise alguseks on taime lehestik juba poolkuivanud, kuid õnneliku juhuse läbi leidsin Tšatkali sibulate hulgast ühe teistest eristuva taime, mille lehestik oli õitsemise ajal täiesti värske ja terve ja seda peaaegu õitsemise lõpuni. Lätlased ise polnud seda arvatavalt ainsat eriliselt terve lehestikuga isendit teiste seast avastanud. Sordinime andsin talle 2003. aastal. Peale kauem säilivate ja seetõttu kaunistate lehtede ei erine ta liigi tüüpilistest taimedest millegi poolest. Minu sordi taimed on paljundatud vegetatiivselt. Kaubanduses pakutakse aflatuni laugu nime all hoopis ühte teist, palju hõredama õisikuga liiki, mille tegelik nimi on hollandi lauk, *A. hollandicum*. Pakun ehtsat aflatuni lauku. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

läänelauk

1,00 €

Allium amplexans, läänelauk. USA-st Oregoni, Washingtoni ja California osariigi mägedest pärineva vähenõudliku taime 30 cm kõrgusel varval paiknevad 4 cm läbimõõduga peaaegu kerajad õisikud koosnevad juunis-juulis 10-50 valgest tähtjast õiest. Sibulad on väikesed ja lilla kestaga. Vähenõudlik vastupidav liik. Päike. Parasniiske kuni kuiv muld.

paislauk

2,00 €

Allium auctum (spont. Crimea, mt. Aju-Dag, collector Tallinn BG 1980), paislauk. 60-80 cm kõrgusel varval juunis õitsev 5-8 cm läbimõduga tihe poolkerajas kuni kerajas õisik koosneb tähtjatest 1 cm läbimõduga kahvatulilladest õitest. 1962. aastal kirjeldatud Krimmi liik paislauk (*A. auctum*) on maailma aianduses praktiliselt tundmatu. Sibulad pärinevad Tallinna Botaanikaaialt, kes korjas need 1980. aastal Krimmist Ayu-Dagi mäelt. Aastal 2007 kirjeldas vene botaanik Aleksei Serjogin petliku laugu uue alamliigi: tammiku alamliigi (*Allium decipiens* subsp. *quercetorum*) ning ainult Krimmis kasvav paislauk pisiliigina on selle alamliigi koostisosa. Tammiku alamliiki esindavad taimed kasvavad looduslikult vaid Krimmi ja Krasnodari krai (Novorossiiski ümbruse) mägede lehtpuumetsades. Tammiku alamliik erineb tüüpalamliigist roosa õisiku kandelehe, maa-aluste lehetuppede, suuremate lehtede (19–30 cm pikad ja 0,5–1,3 cm laiad), väiksema, kuid tihedama õisiku, pikemate õielehtede ja varjulise kasvukoha poolest. Minu aias on ta tüüpalamliigist ka veidi hilisem õidepuhkeja. Alamliikide levilad omavahel ei kattu. Päike. Parasniiske muld.

kelluklauk

2,00 €

Allium campanulatum 00-18 (Peavine Ridge, Northern Sierra Nevada, El Dorado Co., California, 1700 m), kelluklauk. 15 cm kõrgune varb kannab juunikuus hõredapoolses kerajas õisikus lillasid kuni helelillasid tähtjaid õisi. Eemalt vaadates on taimi isegi raske märgata, sest nende õied tunduvad tuhmvõitu, kuid lähedalt õite sisse vaadates on nad väga kenad. Õitseva taime piklikkooniline sibul on herneterast väiksem. Liik kasvab looduslikult USA-s California, Nevada ja Oregoni osariigis mäenõlvadel 600-2600 m kõrgusel. Siin pakutavad taimed pärinevad Californiast El Dorado maakonnast Sierra Nevada mäestiku põhjaosast, täpsemalt Peavine mäestikust 1700 m kõrguselt. Päike. Liivalisandiga muld.

kassiuse lauk

3,00 €

Allium cassium subsp. *hirtellum* (Cilician Gate, Turkey), kassiuse lauk. 30-40 cm pikkusel varrel puhkevad juuni algul poolkerajad valged pikaraolised õisikud. Kitsad lapikud püstised hallikad lehed meenutavad kõrreliste lehti. Õitsevate taimede sibulad on enamasti herneterast väiksemad. Liik kasvab looduslikult Türgis ja Liibanonis. Tšehh Eduard Hanslik korjas taimed Türgist Kiliikia Värava juurest. Kiliikia Värav (Gülek Boğazi) on mäekuru Tauruse mägedes, olles tähtsaim ühendustee Kiliikia ja Vahemere ning Anatoolia kiltmaa (Kapadookia) vahel. Pakutav alamliik erineb tüüpalamliigist karvaste lehetuppede poolest. Taimede vastupidavus ja paljunemine on meie oludes hea. Kaunis ja perspektiivne liik meie kliimas. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

mungalaugu karvasetupene alamliik

2,00 €

Allium cupanii subsp. *hirtovaginatatum* JW 5866 (spont. Turkey), mungalaugu karvasetupene alamliik. 35-45 cm kõrgune tagasihoidliku välimusega taim on huvitav õitseaja tõttu septembris. Türgis kasvav alamliik erineb tüüpalamliigist karvaste lehetuppede ning alusel lõhestunud sibulakesta poolest. On meie oludes vastupidav ning hea paljuneja. Pakutavad taimed on korjatud J. Watsoni poolt 1958. aastal Türgist. Päike, kuiv kuni parasniiske muld.

petliku laugu tüüpalamliik

2,00 €

Allium decipiens subsp. *decipiens* (from Stavropol BG), petliku laugu tüüpalamliik. Juunis puhkevad 80 cm kõrgusel varval tihedas 8 cm läbimõõduga poolkerajas kuni kerajas õisikus ühepikkustel õieraagudel asuvad tähtjad kahvatud roosakasvioletsed õied. Lehes on kitsad (lineaalsed kuni süstjad). Petliku laugu tüüpalamliiki kuuluvad stepitaimed, mis levivad Aasovi merest põhja poole jäävates steppides (Dnepri ja Doni jõgikond) ja Stavropoli kõrgendikel (Kislovodsk, Nevinnomõssk jm.). Minu taimed pärinevad Tallinna Botaanikaaiast, kes sai teadmata loodusliku leiukohaga petliku laugu 1983. aastal Stavropoli Botaanikaaiast. Suure tõenäosusega ongi Stavropoli Botaanikaaiad need stepilaugud korjanud kohalikust Stavropoli loodusest. Päike. Parasniiske muld.

Douglasi lauk

5,00 €

Allium douglasii var. *douglasii* (from Blue Mtns, Umatilla Co., Oregon), Douglasi lauk. Juunis 40 cm kõrgusel varrel puhkevad arvukad helelillad (roosad) õied on poolkerajas tihedas õisikus läbimõõduga 7 cm. 2 sirpjat lamedat 1-1,5 cm laiust lihakat lehte on varvast lühemad. Lehed on õitseajal rohelised. Liik kasvab USA lääneosas Washingtoni ja Oregoni osariikides eelmäestike madalates kohtades, mis on talvel niisked ja suvel kuivad. Pakutavad taimed pärinevad Oregoni osariigist Sinimägedest (Blue Mountains), Umatilla maakonnast. Päike. Parasniiske kuni kuiv muld.

mahhatškala lauk

3,00 €

Allium grande (spont. Dagestan, Mahatshkala, collector Boris Vasilyev 1981), mahhatškala lauk. 80-100 cm kõrgusel varrel puhkeb juuni esimesel poolel 9 cm läbimõõduga tihe roosakasvalge keraõisik. Helerohelised lehed on 6 cm laiused ja 50 cm pikkused. See hävimisohus ("Punase raamatu") haruldane lauguliik kasvab kogu maailmas vaid Dagestani pealinna Mahhatškala ümbruse hõredates tammevalgepöögimetsades ja põõsastikes huumusrikastel karbonaatmuldadel, kus linna- ja külaelanikud teda innukalt rüüstavad. Siiski on liiki leitud ka teisel pool Dagestani piiri Põhja- ja Kirde-Iraanis ning 2016. aastal esmakordselt ka Aserbaidžaanist. 1981. aastal Mahhatškala lillekasvatajalt Boriss Vassiljevilt saadud kohalikke loodusliku laugu sibulaid olen andnud ka Läti kuulsale lauguteadlasele Arnis Seisumsile, kes oma määranguga on liigi ehtsust kinnitanud. Aias kasvab hästi nii päikese käes kui ka varjus, eelistades poolvarju. Leida taolist tüüpi kõrgekasvuliste laukude seast varjutaim on päris üllatav.

karatau lauk

1,00 €

Allium karataviense, karatau lauk. Omapärane Kesk-Aasias lubjakiviklibul kasvav madalakasvuline 15-20 cm kõrgune lauk. Peaaegu maapinnal asetseva 2-3 laia, sinakasrohelise lehe keskel, otsekui ilma varreta, "istub" mais-juunis suur ja tihe valkjas õisikukera läbimõõduga 10 cm või enam. Ka kogu viljumise aja on taim veel ilus. Liigi tüüpiline taim paljuneb vaid seemnetega. Siin pakun nii tavalisi kui ka erineva välimusega oma aia seemikuid. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

Lemmoni lauk

5,00 €

Allium lemmonii (Northern Sierra Nevada, California), Lemmoni lauk. USA lääneosa looduslik liik, mis kasvab 5 osariigis. Pakutavad taimed pärinevad California osariigist Sierra Nevada mäestiku põhjaosast. Kuni 20 cm kõrgune õisikuvars kannab mai lõpus ja juuni algul püstist tihedat heleroosat poolkerajat õisikut läbimõõduga 5 cm. Õied on kellukjad. Päike. Kuiv kuni parasniiske savine muld.

Lipsky lauk

4,00 €

Allium lipskyanum, Lipsky lauk. 50 cm kõrguse taime purpursed üles vaatavad õied moodustavad avanedes tiheda poolkeraja õisiku. Hiljem kasvavad õieraod eri pikkuseks, moodustades õitest kupli, mis pole enam nii tihe nagu algul. Looduslikult kasvab liik Tadžikistanis ja Usbekistanis. Lätis müüdi teda nime all *Allium cupuliferum*, mis eesti keeles oleks kuppellaug, kuid kahjuks osutus see vaid aednike kuppellauguks (*Allium cupuliferum hort.*), mitte ehtsaks ja üliharuldaseks hõredaõisikuliseks kuppellauguks. Muidugi on ka Lipsky lauk haruldane ja lisaks ka kenam kui ehtne kuppellaug.

lūkaoonia lauk

5,00 €

Allium lycaonicum (spont. Central Turkey, N of Anhorz at 1700 m), lūkaoonia lauk. 50 cm kõrgune juunis puhkevate tumedate läikivate purpursete õitega taim. Kuppelja kimpja õisiku läbimõõt on 6 cm. Tšehh Eduard Hanslik korjas siin pakutavad taimed Türgi keskosast Anhorzist põhja poolt 1700 m kõrguselt. Lūkaoonia on ajalooline maa-ala Väike-Aasia (Türgi) keskosas. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

kõrguv lauk

2,00 €

Allium macleanii (syn. *A. elatum*; spont. Tadjikistan, Baljuvon), kõrguv lauk. 95-100 cm kõrgusel varrel juuni algul puhkev tähtjatest õitest koosnev 10-12 cm läbimõõduga tihe lillakasroosa õisikukera õitseb kaua - 3 nädalat. Ilusad suured ja laiad (10-13 cm) puhasrohelistes lehed on läikivad. Taim on oma kauni lehestiku pärast püüdnud ka paljudele temast aretatud liikidevahelistele hübriidsortidele. Ilus lehestik, tihe õisik ja pikk õitseage teeb taimest hinnatava peenra- ja lõikelille. Pakun Tadžikistanist Baljuvonist korjatud sibulaid.

lauk 'Miku'

3,00 €

Allium 'Miku' (Sulev Savisaar 2017; *Allium aflatunense* x *Allium stipitatum*), lauk 'Miku'. 120-140 cm kõrgusel varval õitsevad mai lõpus ja juuni algul 8 cm läbimõõduga tihedad lillad keraõisikud. 2015. aastal olid taime lehed hiiglaslikud, laiusega kuni 15 cm! Tema emataimel 'Haljasel', kelle seemikuks 'Miku' on, oli samal ajal lehe laius "vaid" 8 cm. Hübriidi leht on rohelisem, 'Haljasel' hallikam. Hiljem on 'Miku' pesa liiga tihedaks läinud, mistõttu 2018. aastaks oli lehe laius vaid 3,5 cm peale kahanenud. Seega on taim palju ilusam kui tema pesa pole liiga tihe. Lehe pikkus on 55 cm. Sordi saamisloost. 2001. aastal külvasin Kirgiisiast Tšatkali mäestikust korjatud eriliselt tervelelise aflatuni laugu (hilisem sort 'Haljas') seemneid. 2011. aastal avastasin õitsevate seemikute seast viljatu (seemneteta) hübriidse taime, mille õisik oli aflatuni laugu ülitihedast õisikust suurem ja hõredam (aga siiski tihe). Nime panin sordile 2017. aastal oma kodutalu järgi, kus ta tekkinud on. Esmakordselt kasutasin sordinime 'Miku' Mädaapea 16.06.2017 pojenginäitusel, kus õitsevad taimed olid eksponeeritud, kohe seejärel esines sordinimi Maalehe nõuandelis "Targu Talita" nr. 26, 29. juunil 2017. Seni ei ole ma kirjandusest ega internetist andmeid leidnud, et ehtsast aflatuni laugust maailmas mingeid hübriide olemas oleks. Hübriide on saadud küll aednike aflatuni laugu (*Allium aflatunense* hort.) ja muude liikide vahel, kuid aednike aflatuni lauk pole ehtne aflatuni lauk, vaid tegelikult hoopis hollandi lauk (*Allium hollandicum*). Seega on tegu omamoodi saavutusega: esimese ehtsa aflatuni laugu hübriidiga. Tolmuandjat täpselt ei tea, kuna tegu on vabatolmlemise seemikuga, kuid suure tõenäosusega on selleks varrekas lauk (*Allium stipitatum*). Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

mäestiklauk 'Agalik's Giant'

2,50 €

Allium oreophilum 'Agalik's Giant' (Janis Rukšans 1995, RKS-i 77-, spont. Agalyk valley, Samarqand viloyati, Uzbekistan, Seravschan mnt. range), mäestiklauk 'Agalik's Giant'. Suure tiheda ja erksavärvilise purpursed 5 cm läbimõõduga poolkera- või keraõisikuga 20 kuni 40 cm kõrgune varajane sort (puhkeb juuni 1. poolel) on kõrgekasvulisem kui Hollandi aedades levinud variant ning sobib ka lõikeks. Meeldiva lõhnaga tihedakoelise laikellukja õie läbimõõt on 1,5-2 cm. Taimed on korjatud 1977. aastal Usbekistanist Samarkandi lähedalt Zarafšoni mäestikus asuvast Agalõki orust Läti ekspeditsiooni poolt koosseisus Janis Rukšans, Aris Kruminš ja Ludvig Sidrevics. Päike. Parasniiske kuni kuiv muld.

väike lauk

6,00 €

Allium parvum, väike lauk. Sirpja lehega kahvatulilla kääbus Oregoni osariigist Sinimägedest (Blue Mountains). Tihe õisik on 3-5 cm läbimõõduga. Päike, kuiv kuni parasniiske muld.

sündi lauk

1,00 €

Allium pseudosarawshanicum (spont. Turkmenistan, Kopet Dag mnts., Arvaz valley, collector Janis Rukšans 1979), sündi lauk. 65 cm kõrgusel varrel puhkeb juuni keskel lilladest tähtjatest õitest koosnev 7 cm läbimõõduga keraõisik. Turkmeenia mäestike varjuliste kasvukohtade endeemi sibulad on korjatud 1979. aastal lätlase Janis Rukšansi poolt Kopetdagi mäestikust Arvazi orust Asiarist. Meie oludes on taimed vastupidavad. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

lauk 'Stipineva'

5,00 €

Allium 'Stipineva' (*Allium xstipineva*: Eugenijus Dambrauskas 2003), lauk 'Stipineva'. 55 cm kõrgusel taimel on kaunis lehestik ja kena metalse varjundiga 9 cm läbimõõduga helelilla õisik juunis. Leedu lillekasvataja ja sordiaretaja Eugenijus Dambrauskas valis sordi 'Stipineva' välja oma aias varreka laugu (*A. stipitatum*) vabatahtlikust tekkinud seemikute hulgast. Aretaja arvates on tegemist varreka laugu ja Nevski laugu vahelise hübriidiga (*A. stipitatum* × *A. nevskianum*). Mõlemad lauguliigid kasvasid seemnete kogumise ajal 1992. aastal samal peenral. Aretaja valis sadade seemikute hulgast välja 6 hübriidset taime. Hübriidide õitsemisel 1997. ja 1998. aastal selgus, et õied on neil kõigil ühesugused, vaid lehtedes esines väikesi erinevusi. Taimed on hea paljunemisega. Sort on peaaegu viljatu, kuid mõnest tekkinud seemnest on Augis (nii kutsuvad aretajat tema sõbrad) üles kasvatanud juba teise põlvkonna seemikuid, mis on andnud veelgi põnevama välimusega taimi. Sort on saadud otse aretajalt. Saksa lauguteadlane R. Fritsch leidis, et sordi 'Stipineva' tekkel oli Nevski laugu kõrval teiseks ristlusvanemaks hoopis *A. sarawshanicum*, mitte *A. stipitatum*. 'Stipineva' on kiire vegetatiivse paljunemisega. Päike. Parasniiske muld.

varrekas lauk 'Hillar Sock' valge sibulaga

5,00 €

Allium stipitatum 'Hillar Sock' with white bulb, varrekas lauk 'Hillar Sock' valge sibulaga. Tartu omaaegselt lillekasvatajalt Hillar Sokult pärineva varreka laugu variandi omapäraks on väga kõrge kasv (kuni 170 cm, enamasti 150 cm) ning tüüpliigist palju hilisem õitseaeg (juulis). Ka on õisikud tumedamad (tumepurpursed) kui tüüpliigil. Viljades pole seemneid tekkinud. Sordi lähtematerjali kahest sibulast üks oli valge ja teine kollane, kuid mõlemad annavad välimuselt ühesuguseid taimi. Siiski on valge sibulaga variant veidi suurema õisiku läbimõõduga, mõnel aastal ka kriipsuke kõrgem ja varajasem ja kui kreemi sibulaga variant. Õisiku värvuses ja kujus erinevusi pole.

varrekas lauk 'Hillar Sock' kreemi sibulaga

4,00 €

Allium stipitatum 'Hillar Sock' with cream bulb, varrekas lauk 'Hillar Sock' kreemi sibulaga. Tartu omaaegselt lillekasvatajalt Hillar Sokult pärineva varreka laugu variandi omapäraks on väga kõrge kasv (kuni 170 cm, enamasti 150 cm) ning tüüpliigist palju hilisem õitseaeg (juulis). Ka on õisikud tumedamad (tumepurpursed) kui tüüpliigil. Viljades pole seemneid tekkinud. Sordi lähtematerjali kahest sibulast üks oli valge ja teine kollane, kuid mõlemad annavad välimuselt ühesuguseid taimi. Siiski on kreemi sibulaga variant veidi väiksema õisiku läbimõõduga, mõnel aastal ka kriipsuke madalam ja hilisem kui valge sibulaga variant. Õisiku värvuses ja kujus erinevusi pole.

türgi lauk

4,00 €

Allium tchichatschewii HN 0113 (spont. NE Turkey, S of Kösedagi gecidi (Kösedagi pass) near Gumushane), türgi lauk. Madalakasvuline 20 cm kõrgune juuli algul õitsev graatsiline endemne Türgi liik on 3-4 cm läbimõõduga lillade kohevate sarikõisikutega, mis koosnevad 20-30 väikesest kellukjast õiest. Ka sarikakiired (õieraod) on lillad. Lõhn on meeldiv, puuvilja (ploomi) meenutav. Lehed on niitjad. Õitsevad sibulad on väga väikesed. Pakutavad taimed korjas tšehh Eduard Hanslik (kogujakoodis tähistus HN) 2001. aastal Türgi kirdeosast Gümüşhane provintsist Köse ringkonnast Köse (Köse Daghi) mäekurust lõuna poolt järskudel kivistelt nõlvadelt. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

usbeki lauk

4,00 €

Allium tschimganicum (spont. Usbekistan, Tashkent distr., mount. Chimgan, coll. Arnis Seisums 1985; = *Allium motor*), usbeki lauk. 95 cm kõrgusel varrel juuni esimesel poolel puhkev kuni 6 cm läbimõõduga helelilla kuni lilla õisikukera on väga tihe. Õitseb ka väike 1 cm läbimõõduga sibul. Taim on kitsaste hallide renjate lehtedega. Usbekid kasutavad selle liigi lehti söögiks. Usbekistani endeemne liik Tšatkali mäestikust. Pakun Arnis Seisumsi poolt Taškendi oblastist Tšimgani mäelt korjatud taimi. Sain need temalt 1995. aastal ning olen nende seemnekülvist kasvanud liigipuhtaid seemikuid. Varem olen pakkunud liiki *Allium motor*, mida viimastel aastatel botaanikud peavad vaid *Allium tschimganicum*'i sünonüümiks. Päike. Kuiv muld. Kardab liigniiskust.

võsaülane 'Mart's Blue'

2,00 €

Anemone nemorosa 'Mart's Blue' (Janis Rukšans, Mart Veerus 1997), võsaülane 'Mart's Blue'. Lätis Eesti lillekasvataja Mart Veeruse (kellelt Janis Rukšans sordi sai) auks nimetatud sordi 20 cm kõrgused taimed on hiliste tumesiniste õitega. Lehestik säilib suhteliselt kaua. Janise lisatud legend, et Mart olevat taime leidnud Eesti loodusest, ei vasta minu andmetel tõele, sest identsed taimed olid paaris Eesti aias juba varem liikvel vale nime *Anemone caucasica* all. Rootsi väliseestlase Bernhard Kajupanga hinnangul on sort välimuselt raskesti eristatav 'Royal Bluest'. Tänaseks on sort aianduses üleilmselt levinud ja tuntud ning peale minu pole tema algupärasust keegi kahtluse alla seadnud. Mul puhkevad 'Mart's Blue' ja 'Royal Blue' alati üheaegselt ning mingit erinevust ma nende vahel ei leia. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

võsaülase täidisõieline seemik

2,00 €

Anemone nemorosa my double seedling, võsaülase täidisõieline seemik. Kuna kasvatan palju võsaülase sorte, siis vaatamata seemnete ärakorjamisele pärast õitsemist tekib siiski mõnikord harva siin-seal aias nende seemikuid, millest mõned on päris huvitavad. Siin pakutav seemik on õitsemise algusest lõpuni valge õiega, kuid pooltäidis- kuni täidisõieline. Õitseage aprilli lõpp ja mai algus. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

võsaülane 'Villamaa Monster'

8,00 €

Anemone nemorosa 'Villamaa Monster' (Juta Ülemaantee 2009), võsaülane 'Villamaa Monster'. Õis meenutab võsaülase sorti 'Monstrosa'. Selle leidis Juta Ülemaantee 2009. aastal Hiiumaalt Kõrgessaare vallast Villamaa külast. Kõrgus 15 cm. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Aita'

9,00 €

Anemone ranunculoides 'Aita' (Taavi Tuulik 2014), kollane ülane 'Aita'. Täielikult täidetud õis. Kõrge ja varajane sort õitseb mais. Vari ja poolvari. Parasniiske muld. Taavi Tuuliku sadakond nimelist kollase ülase sorti (põhiliselt täidisöielised) on maailmas kuulsaks saanud, kuid on raskesti kättesaadavad. Väikest valikut neist pakub maailmas põhiliselt vaid 3 puukooli, kellele Taavi on taimi jaganud: Sarastro Stauden Austrias, Dryad Nursery Inglismaal ja Janis Rukšansi Rare Bulb Nursery Lätis. Kollase ülase sortimendi maailmas moodustavadki põhiliselt Eesti sordid, kuid Eestis endas on nad aednikele praktiliselt tundmatud. Sama lugu on ka Taavi lumikellukesesortidega, mis on välismaal väga hinnatud ja otsitud ja mida pakutakse harva ning tühises koguses vaid oksjonitel kõrgete hindadega. Nende pakkujaid on veel vähem kui Taavi ülaste pakkujaid. Enamik Eesti aednikest pole kahjuks selliste sortide olemasolust kuulnudki. Ehk õnnestub järgmisel aastal ühteist neist pakkuda.

kollane ülane 'Ants'

12,00 €

Anemone ranunculoides 'Ants' (Taavi Tuulik 2013), kollane ülane 'Ants'. Hiiumaa loodusest leitud täidisöieline kollane ülane. Leherootsukeste liitumiskoht on punane. Poolvari, parasniiske muld.

kollane ülane 'Arno'

10,00 €

Anemone ranunculoides 'Arno' (Taavi Tuulik 2014), kollane ülane 'Arno'. Osa täidisõisi koonusena, osa lamedamalt. Mai. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Green Island'

9,00 €

Anemone ranunculoides 'Green Island' (Taavi Tuulik 2008), kollane ülane 'Green Island'. Lopsakas kollane täidisõis. Noorena võivad petaloidid tipuosas olla rohekad, millest on taim ka sordinime saanud, kuid minu aias näitab õis rohelist harva. Isegi siis, kui rohelisus avaldus ühel õiel erakordselt tugevalt ja selgelt, olid isegi sama taime teised õied puhaskollased ilma roheliseta. Õitseb mais. Taim on võimas nii kasvult kui õie poolest. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Joel'

8,00 €

Anemone ranunculoides 'Joel' (Taavi Tuulik 2008), kollane ülane 'Joel'. Lame täidisõis. Õitseb mais. Leitud Hiiumaalt Kassarist. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Kassari Semiplena'

8,00 €

Anemone ranunculoides 'Kassari Semiplena' (Taavi Tuulik 2008), kollane ülane 'Kassari Semiplena'. Korrapärane suhteliselt suur ratasjas lame pooltäidisõis, mis võib olla küllalt tihe. Tupplehtede (õielehtede) ahel hõredalt tolmukaid. Õie südames on toimivad emakad ja tolmukad. Taimed on küllalt kõrged. Mai. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Maria'

12,00 €

Anemone ranunculoides 'Maria' (Taavi Tuulik 2013), kollane ülane 'Maria'. Kollane täidisõis roheliste tippudega. 'Maria' on välimuselt lähedane sordile 'Taavi's Double', kuid 'Maria' on tumedam (oranžim), madalam ning on ka muid erinevusi. Mai. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Muku'

8,00 €

Anemone ranunculoides 'Muku' (Taavi Tuulik 2008), kollane ülane 'Muku'. Tihe lame täidisõis roheka täpiga südames. Õitseb mais. Kõrgus 20 cm. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Nannerl'

8,00 €

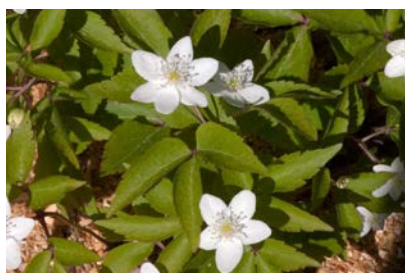
Anemone ranunculoides 'Nannerl' (Christian Kreß 2009), kollane ülane 'Nannerl'. Saksamaa kollektsionäärilt 'Flore Pleno Mini' nime all saadud kollane ülane osutus oma arvukate suhteliselt väikeste tihedalt täidetud õite tõttu sedavõrd meeldivaksid, et Sarastro puukool Austrias andis talle sordinime. Ka taim ise on pisike. Õitseb mais. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane ülane 'Sääre'

8,00 €

Anemone ranunculoides 'Sääre' (Taavi Tuulik 2005), kollane ülane 'Sääre'. Madalakasvuline sort moodustab veidi muutliku välimusega korralikke täidisõisi. Mai. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kolmetine ülane 'Hermagor'

4,00 €

Anemone trifolia 'Hermagor', kolmetine ülane 'Hermagor'. Võsaülasega sarnaste, kuid valgete risoomidega liik kasvab looduslikult Portugalist Ungarini. 15 cm kõrgune taim õitseb võsaülasest palju hiljem: mai keskel ja teisel poolel. Võsaülase tolmukapead on kollased, aga kolmetise ülase valged õied on kas siniste või valgete tolmukapeadega. Varreleht koosneb 3 männasena paiknevast lehekesest, millest igaüks jaguneb omakorda 3 lehekeseks. Lehtede järgi ongi liik endale nime saanud. Lehemännase keskelt tõuseb püstist õit kandev õieraag. Võsaülase lehestik kuivab pärast õitsemist küllalt kiiresti, kuid kolmetisel ülasel on lehestik veel augustis ja mõnikord septembriski roheline. Sort on nimetatud leiukoha järgi Ida-Alpidest Austriast Kärnteni liidumaa lõunaosa loodusest. Poolvari ja vari. Parasniiske kuni niiske muld.

udaa ülane

3,00 €

Anemone udensis, udaa ülane. Looduslikult Venemaa Kaug-Idas ja Koreas kasvav ning veidi ka Hiinasse ulatuv liik on pikkade risoomidega ja paljuneb kiiresti võsunditega. Aias peab talle laiutamiseks ruumi jätma, et ta muudele taimedele sisse ei kasvaks. Õitseb hilja: alles mai lõpus ja juuni algul. Maa-alused võsundid on väga sarnased orasheina omadega. Vari ja poolvari. Parasniiske muld.

kollane tulivõhk

5,00 €

Arisaema flavum subsp. *abbreviatum*, kollane tulivõhk. Nn. külmakindel "kalla". Taimed tärkavad mugulast väga hilja -- alles jaanipäeva paiku ning õitsevad juunis-juulis. Tõlviku ettekäändunud tipuga kollane kandleht ("õis") on oma perekonna kõige pisem - enamasti vaid 2 cm pikkune. Sügisel valmivad kaunid oranžid vilikonnad (tõlvikud) on peaaegu kerajad. Janis Rukšans sai noorusaastatel Salaspilsi botaanikaaias töötades seemenevahetusega kusagilt (kahjuks on saamisandmed kaduma läinud) erakordselt jõulise kasvu (40 cm), lopsaka lehestiku, rikkaliku õitsemise, hea vegetatiivse ja seemnelise paljunemise ning täieliku külmakindlusega variandi, mida pakun nüüd ka teile. See tetraploidne alamliik kasvab looduslikult Kesk- ja Lääne-Himaalajas (Nepalilt kuni Afganistanini). Seni kasvatati aedades kidurakasvulist ja väheõitsevat Hollandi kääbusvarianti, mis vaid hingitses meie kliimas, mitte ei kasvanud. Poolvari. Taimed taluvad aias hästi ka täispäikest. Kasvuajal eelistavad taimed niisket, lehtede kuivamise järel kuiva mulda.

kolmetine tulivõhk

8,00 €

Arisaema triphyllum, kolmetine tulivõhk. Võimsa 60 cm kõrguse mais-juunis õitseva taime 1-2 lehte koosnevad 3 lehekesest. Lehtedest madalamal asuva tõlviku kandlehe roheline kapuuts on intensiivsete mustjaspurpursete vöötidega. Õitsemine kestab üllatavalt kaua. Taim jääb roheliseks peaaegu sügiseni. Sügisel valmivad kaunid punased viljatõlvikud. Liik kasvab Põhja-Ameerika idaosas. Selle liigi üks võimsamaid ja kaunemaid esindajaid on Eestisse sattunud Lätist Dezija Škimelelt. Meil väga külmakindel (4. tsoon) kolmetine tulivõhk eelistab aias poolvarju või varju ning niisket mulda.

äärisaarum

10,00 €

Arum hygrophilum, äärisaarum. Mai lõpus puhkevad 50 cm kõrgusel õisikuarrel lõhnutud valged kapuutsiga õisiku kandlehed on kontrastse lilla servaga. „Õied“ (õisiku kandlehed) jäävad kõrgele lehestiku kohale ja on hästi nähtavad. Suve lõpus tekivad ilusad vilikonnad nagu punased maisitõlvikud. Lehestiku kõrgus on kuni 35 cm. Süüriast kirjeldatud taim kasvab lisaks ka Liibanonis, Iisraelis, Jordaania, Küprosel ja Põhja-Aafrikas Marokos. Erialakirjanduses peetakse teda autoriteetide poolt külmaõrnaks liigiks, kuid oh üllatust: minu aias on ta juba 14 aastat katmatult talvitunud ja lisaks igal aastal ka õitsenud. Looduses kasvab ta niisketes kohtades veekogude ääres, minu aias tavalisel parasniiskel aiamaal kerges varjus, kus pool päeva paistab päike.

roosa sügisküünal (roosa silla) Tallinna Botaanikaaiast

8,00 €

Barnardia japonica (Scilla scilloides) from Tallinn Botanic Garden, roosa sügisküünal (roosa silla) Tallinna Botaanikaaiast. 45 cm kõrgusel varval on juuli lõpus ja augustis tihedas pikas õisikus palju väikesi tähtjaid lillakasroosasid õisi. Pakutavad taimed on üles kasvatatud Tallinna Botaanikaaiast saadud seemnetest. Tallinn omakorda sai seemned 1981. aastal Stavropoli Botaanikaaiast. Kui Tübingeni taimed esindavad tüüpilisi mujal maailmas kasvatatavaid roosa silla taimi, siis Tallinna taimed on iseäralikud, justkui oleks tegemist teise, senikirjeldamata liigiga. Võrreldes Tübingeni taimedega on nad kõrgekasvulised (45 cm Tübingeni 25 cm vastu), õitsevad peaaegu kuu aega varem (juuli lõpus ja augustis) ning õitseajaks on nende lehed kuivanud (Tübingeni taimed õitsevad lopsakate roheliste lehtedega). Taimed viljuvad ja annavad isekülvi. Tübingeni taimedega võrreldes on Tallinna taimed minu arvates ilusamad, kuid ka kapriisemad, ei õitse nii rikkalikult, on aeglasema vegetatiivse paljunemisega, kuid see-eest paremad isekülvi andjad. Pärilikkuse alusel on roosa silla (Scilla scilloides) silla perekonnast välja tõstetud eraldi sügisküünla (Barnardia) perekonda. Päike. Parasniiske muld.

sinine jaanihüatsint

0,20 €

Brimeura amethystina (syn. Hyacinthus amethystinus), sinine jaanihüatsint. Kuni 30 cm kõrgusel varval on juunis kohevas ühekülgises õisikus kuni 25 veidi üle 1 cm pikkust sinist kitsaskellukjat õit. See vähenõudlik liik kasvab Püreeneede (Hispaania ja Prantsusmaa) ning Jugoslaavia loodeosa mägiaasade veidi aluselises ning ka suvel parasniiskeks jäävas huumusrikkas mullas.

sinine jaanihüatsint 'Alba'

0,20 €

Brimeura amethystina 'Alba' (G. A. Arnott 1887), sinine jaanihüatsint 'Alba'. 20-30 cm kõrgusel varval on juunis kohevas ühekülgises õisikus kuni 25 veidi üle 1 cm pikkust valget kitsaskellukjat õit. See vähenõudlik hea paljunemisega liik kasvab Püreeneede (Hispaania ja Prantsusmaa) ning Jugoslaavia loodeosa mägiaasade veidi aluselises ning ka suvel parasniiskeks jäävas huumusrikkas mullas.

harilik sügislill 'Alboplenum'

4,00 €

Colchicum autumnale 'Alboplenum' (pre-1872), harilik sügislill 'Alboplenum' (valge täidisõieline). Septembris ja oktoobris rikkalikult õitsev madal (õied ulatuvad umbes 10 cm kõrgusele) valge täidisõieline sügislill. Tema õitsemise näete oma aias ära juba sel aastal! Päike. Parasniiske muld.

aed-sügislill 'E. A. Bowles'

5,00 €

Colchicum 'E. A. Bowles', aed-sügislill 'E. A. Bowles'. Tumepurpursed suured pikad õied (kuni 23 cm) septembris on väikese tähtja rohekasvalge põhjalaiguga. Ka õieputk on tume (pruunikaslilla). Tumepruuni kestaga sibulmugulad on suured. Sort leiti Londonist sügislille- ja krookusemonograafia autori E. A. Bowlesi kodus olnud Myddeltoni maja aiast pärast Bowlesi surma. Päike, parasniiske muld.

aed-sügislill 'Imelik'

8,00 €

Colchicum 'Imelik' (Sulev Savisaar 2023), aed-sügislill 'Imelik'. 2017. aastal tekkis minu aias 3 valge õielehetipuga sügislille seemik, mille nimetasin algselt nimega 'Valgetipp 2'. Hiljem andis mõni õis südamest lisaõielehti. Õie kõrgus kuni 22 cm. Puhkeb septembri esimeses pooles. Päike, parasniiske muld.

kaunis sügislill 'Album'

10,00 €

Colchicum speciosum 'Album', kaunis sügislill 'Album'. Suurima puhasvalge õiega sügislill. Mitte segi ajada hariliku sügislille valgeõielise vormiga, mis on palju väiksema õiega. See pole juba enne 1900. aastat kultuuris olnud kloon, mis vajas talvekatet ja kahjuks meie kliimas minu aias hävis. See on uus kloon, mis on korjatud Türgist Zigana mäekurust ning mis on meie kliimas osutunud täiesti külmakindlaks ning talvekatet ei vaja. On varajane, võib puhkeda juba augusti lõpus. Päike, parasniiske muld.

armeenia sügislill 'Tivi'

7,00 €

Colchicum szovitsii 'Tivi' (syn. *C. armenum 'Tivi'*; Arnis Seisums 1997, SKS 88-09), armeenia sügislill 'Tivi'. Sõnakombinatsioon "kevadest õitsev sügislill" kõlab küllalt veidralt. Selle kauneima kevadise sügislille taimed (SKS 88-09) korjati 1988. aastal lätlaste Nahhitševani ekspeditsioonilt Zangezuri mäestikust Tivi küla lähedalt. Erinevalt liigi tüüpsete kellukjatest, kausjatest või peekerjatest õitest avanevad 'Tivi' puhasvalged suured õied aprillis päikese käes tähekujuliseks pärani. Meil isekülvi andev mõõduka paljunemisega ülivarajane (lumikellukese konkurent!) ilutaim. Taimede mõningane niiskusõrnus on minu aias 20 aasta jooksul toimunud valiku ja isekülvi tõttu viinud niiskuskindlate taimede tekkeni, mis meie niisket kliimat üha paremini taluvad, nii et nad kipuvad aias kohati juba umbrohuks muutuma. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

nõtke lõokannus

5,00 €

Corydalis gracilis VS 93-144/145 (syn. *C. bracteata* var. *gracilis*; spont. Krasnojarsk, raion Yemelyanovo, nature reserve Stolby, collectors Mart Veerus & Arnis Seisums 1993), nõtkel lõokannus VS 93-144/145. 15 cm kõrgune taim on välimuselt küllalt sarnane kattelühise lõokannusega (*C. bracteata*), kuid tema vars ei kasva mugulast otse üles, vaid küljele, moodustades maa all väikese lisamugula ning alles sellest lisamugulast kasvab üles püstine vars. Ka on nõtkel lõokannus taim väiksem ning õisikus vähem õisi, kuid see-eest on helekollased õied mais laiema huulega. Krasnojarski ja Irkutski oblastis ning Sajaanides kasvava liigi levila jääb kattelühise lõokannuse omast ida poole ning levilatel kattuvaid alasid pole. Liik viidi maailmas esmakordselt kultuuri 1993. aastal, mil 2 meest: Mart Veerus ja Arnis Seisums (Balti ekspeditsioon) korjasid taimi (VS 93-144 ja VS 93-145) liigi klassikalisest leiukohast Siberist Krasnojarski kraist Stolbõ looduskaitsealalt. Kõik maailma aianduses seni kasvatatavad nõtked lõokannused pärinevadki nende korjatud mugulatest. Eelistab jahedat mulda. Seda haruldust pakun sedavõrd odavalt vaid seetõttu, et ta on mul hästi paljunenud. Poolvari, parasniiske muld.

harilik lõokannus 'White Knight'

4,00 €

Corydalis solida 'White Knight' (Janis Rukšans 1997), harilik lõokannus 'White Knight'. See hiline sort on kaunitult lõhestunud lehestikuga ning tihedates kobarates asuvate valgete õitega. Lätlaste väide taime kõrgekasvulisusest on vaieldav, sest nende kasvatatav Hollandist saadud algmaterjal on pigem madalakasvuline. Enamikel aastatel on taim aprilli lõpus ja mai algul minu aias õitsenud madalana (10-15 cm), ainult ühel, 2012. aastal saavutas ta ootamatult üllatava kõrguse 25cm. Hollandlane van Eeden saatis 1991. aastal Janis Rukšansile mugulad nime all *C. solida alba*, millele Janis andis hiljem praeguse sordinime. Poolvari. Parasniiske muld.

harilik lõokannus 'Sura jõgi' kloon nr 4

15,00 €

Corydalis solida 'Sura jõgi' (Adi Luukas 2016) clone nr 4, harilik lõokannus 'Sura jõgi' kloon nr 4. Madalapoolne 10-15 cm kõrgune aprilli lõpus õitsev sort on säravpunaste õitega, nii et ka seni maailmas kõige punasemaks peetav 'Zwanenburg' kahvatub tema kõrval. Sort on lõokannuste seas varajane. Mugulad sain 2016. aastal Võru lillekasvatajalt Adi Luukaselt nime all 'Reka Soja'. 4 mugulat sai ta ühelt venelasest tuttavalt 2004. aastal Odintsovo linnast Moskva oblastist, kelle abikaasa oli need legendi järgi sõja ajal kaasa toonud kusagilt Uljanovski ja Saranski vahelt loodusest. Kaarti vaadates asub Uljanovski oblastist läänes Mordva ANSV pealinnaga Saransk ning nende vahelisel piiril voolab Sura jõgi, mis on Volga lisajõgi. Arvan, et Soja jõe (mida pole olemas) asemel on mõeldud Sura jõge. Nii saigi Adi nõusolekul 2018. aastal sordinimi ära muudetud. Kui varem olen pakkunud vaid klooni nr 2, siis sel aastal pakun klooni nr 4, mis on õievärvi poolest sama särav nagu kloon nr 2, kuid lehed on heledamad, suuremad ja suuremate hõlmadega. Poolvari. Parasniiske muld.

harilik lõokannus 'Sura jõgi' kloon nr 2

20,00 €

Corydalis solida 'Sura jõgi' clone nr 2 (Adi Luukas 2016), harilik lõokannus 'Sura jõgi' kloon nr 2. Madalapoolne 10-15 cm kõrgune aprilli lõpus õitsev sort on säravpunaste õitega, nii et ka seni maailmas kõige punasemaks peetav 'Zwanenburg' kahvatub tema kõrval. Sort on lõokannuste seas varajane. Mugulad sain 2016. aastal Võru lillekasvatajalt Adi Luukaselt nime all 'Reka Soja' kloon nr 2. 4 mugulat sai ta ühelt venelasest tuttavalt 2004. aastal Odintsovo linnast Moskva oblastist, kelle abikaasa oli need legendi järgi sõja ajal kaasa toonud kusagilt Uljanovski ja Saranski vahelt loodusest. Kaarti vaadates asub Uljanovski oblastist läänes Mordva ANSV pealinnaga Saransk ning nende vahelisel piiril voolab Sura jõgi, mis on Volga lisajõgi. Arvan, et Soja jõe (mida pole olemas) asemel on mõeldud Sura jõge. Nii saigi Adi nõusolekul 2018. aastal sordinimi ära muudetud. Poolvari. Parasniiske muld.

kevadine krookus HZ 85-4

1,00 €

Crocus albiflorus HZ 85-4 (syn. *Crocus vernus* subsp. *albiflorus* HZ 85-4; spont. Bosnia: Crna Gora, Katun Maglik, 1650 m; collector Henrik Zetterlund 1985), kevadine krookus HZ 85-4 (valgeõieline krookus HZ 85-4, kevadise krookuse valgeõieline alamliik HZ 85-4). Valgeõieline alamliik on tüüpalamliigist (*C. vernus* subsp. *vernus*) väiksemate õitega ja tema tolmukapead ulatuvad emakakaela harudest kõrgemale. Tema looduslik levila on tüüpalamliigiga võrreldes nihutatud rohkem lõunasse ja läände. Kasvab Euroopa alpiniitudel sulava lume lähedal. Viimasel ajal eelistatakse alamliiki käsitleda iseseisva liigina - *C. albiflorus*. Praeguste seisukohtade järgi ongi senine valgeõieline alamliik kõige ehtsam kevadine krookus. Senise kevadise krookuse üldtuntud suureõieliste sortide puhul soovitatakse liiginime *Crocus vernus* asemel kasutada nime *Crocus cultorum*. Õitseb meil aprillis. Varem olen pakkunud Kagu-Saksamaalt Baieri Alpidest pärinevaid seemnest üles kasvatatud sibulmugulaid. Seekord pakun rootslase Henrik Zetterlundi poolt 1985. aastal Bosnia-Hertsegoviina lõunaosast Montenegro piiri lähedalt Dinaari mäestikust Magliki mäelt karjuste suveonnide (kohalikus keeles „katun“) juurest 1650 m kõrguselt korjatud valgeõielisi taimi (sibulmugulaid). Need vähenõudlikud visad taimed peaksid meie kliimas hästi sobima murusse naturaliseerumiseks, sest külvavad end kergesti ja rikkalikult ning arenevad kiiresti. Päike. Parasniiske muld.

vöökrookus

0,30 €

Crocus kotschyanus, vöökrookus. Türgist, Süüriast ja Liibanonist pärinev meil septembrist oktoobrini õitsev liik. 10 cm kõrguste kahvatut sinkjaslillat (roosakat) värvi õite neel on kollane. 1998. aastal sai liik Kuningliku Aiandusseltsi kõrge auhinna Award of Garden Merit. Ilusad ja vastupidavad, igal sügisel stabiilselt ja rikkalikult õitsevad taimed. Taimed on ostetud 1975. aastal Tartu turult Tartu Aianduse ja Mesinduse seltsi müügikioskist. Päike. Parasniiske muld.

vöökrookus HKEP 9317

1,00 €

Crocus kotschyanus HKEP 9317 (Turkey, Alanyayla, from 1300 m altitude, coll. 20.04.1993), vöökrookus HKEP 9317. Kahvatulillad õied septembri lõpudekaadil ja oktoobris on kreemikaskollase neelulaiguga, mida ümbritseb tumekollane ring. Taim on võsundiline ja muudest vormidest väiksema sibulmugulaga. Taimed korjas ekspeditsioon tähistusega HKEP (Helmut Kerndorff & Erich Pasche) 1993. aastal Türgist Hatay provintsist Alanyaylast 1300 m kõrguselt. Veidi sügavam istutus surub alla arvukate riisiterasuuste tütersibulate teket. Pakun neid sibulaid tavahinnast 4 kuni 5 korda odavamalt, sest olen teda juba palju aastaid kasvatanud ja paljundanud. Päike, parasniiske muld.

mouradi krookus LST 069

5,00 €

Crocus mouradii LST 069 (*Crocus flavus* subsp. *dissectus* LST 069; coll. in light Pinus brutia forest between Denizli and Korkuteli; Turkey), mouradi krookus LST 069. Nime on see krookus saanud Mourad Dagi mäe järgi, kust ta kirjeldati. Varem olen teda pakkunud kuld kollase krookuse lõhestunud alamliigi nime all. Liik kasvab vaid Lääne-Türgis. On osutunud meil vastupidavaks. Tüüpalamliigist eristab teda veidi lühem õieleht ning emakakaela jagunemine 6-15 haruks (tüüpalamliigil vähe jagunenud). 2005. aastal taimed korjanud ekspeditsiooni tähistati tähekombinatsiooniga LST = Latvian (Janis Ruksans, Arnis Seisums) Swedish (Henrik Zetterlund, Gerben Tjerdema) Turkey Expedition (Latvian, Swedish Turkey Trip 2005). Pakun seda haruldast krookust 2 -3 korda tavahinnast odavamalt, set ta on mul avamaal hästi paljunenud. Päike. Parasniiske muld.

ilus krookus 'Albus'

1,50 €

Crocus pulchellus 'Albus' (Janis Rukšans 1998), ilus krookus 'Albus'. Puhasvalgete 15 cm kõrguste õitega, oranžide emakasuudmetega ja valgete tolmukapeadega ning helekollase või vesikollase neelulaiguga sort on välja valitud Lätis sordi 'Zephyr' seemikute hulgas. Õitseb septembri teisel poolel ja oktoobris. Ilusa krookuse valgeid variante on seemikutest välja valinud ka teised aretajad. Janise arvates on tema aretatud sordil õielehed laiemad ja rohkem ümardunud kui 'Antheine's White!'. Hindan Janise sorti kõrgelt nii ilu kui ka õierikkuse ja hea paljunemise tõttu. Muud ilusa krookuse valgeõielised sordid ei saa talle lähedalegi. Päike, parasniiske muld.

ilus krookus 'Zephyr'

0,50 €

Crocus pulchellus 'Zephyr' (Thomas Hoog 1940), ilus krookus 'Zephyr'. Sort on välja valitud Thomas Hoogi poolt van Tubergeni firmas 1940. aastal. Liigi tavataime õiest suurem 10-20 cm kõrgune valge õis on nõrga sinkja (lillaka) või hõbehallika varjundiga ning kollase neeluga. Janis Rukšansi arvates võib olla tegu ka hübriidiga ilusa krookuse valgeõielise vormi ja kauni krookuse (*C. pulchellus albus* × *C. speciosus*) vahel. Õitseb septembri lõpus ja põhiliselt oktoobris. Päike, parasniiske muld.

Puringi krookus Ai-Petrilt

3,00 €

Crocus puringii from Ai-Petri (coll. in 1965 by Aino Paivel from Crimea near Yalta in mnt. Ai-Petri at 1000-1200 m), Puringi krookus Ai-Petrilt. Kuni 20 cm kõrgused suured varieeruva värvusega sinised õied septembri lõpus ja oktoobris. Mõõtes oli õieputk 12 cm pikkune, õie läbimõõt 8 cm, õienaast 6 cm pikkune. Moodustab arvukalt pisikesi tütersibulmugulaid. Aastatega muutub lillelaik aina laiemaks, mistõttu talle tuleb tulevikku arvestades peenras rohkem ruumi planeerida. Looduslikult vaid Krimmis kasvav Puringi krookus on lähedane liik kaunile krookusele (*Crocus speciosus*). Siin pakutavate sibulmugulate emataimed korjas Tallinna Botaanikaai aednik Aino Paivel 1965. aastal Krimmist Jalta lähedalt mäginiiidult 1000-1200 m kõrguselt. Osa Aino korjatud sibulmugulatest sattus Hollandi kuulsale sibullillekasvatataja Michael Hoogi kätte mõnel tema Nõukogude Liiduvisiidil. 1999. aastal sai kõigile tundmatu sort 'Aino' ootamatult Hollandi sibullillekasvatatajate seltsi auhinna Award of Merit Trial Group B. Nime 'Aino' võttis kasutusele Michael Hoog. Ehtsaks sordiks 'Aino' tohib nimetada vaid auhinna saanud kõige tumedamat Aino Paivelilt saadud varianti. Kuna Hollandis läksid liikvele ka muud Ainolt pärinevad variandid, siis hakati neid tähistama nimega 'Aino II' või 'Aino 2'. Kuna see lisand "2" kippus osade kasvatatajate ja levitajate puhul

sordinime tagant ära kaduma, siis praeguseks on sellest segadus tekkinud, sest väga erineva välimusega variantide, nii heledate kui tumedate, puhul kasutatakse nime 'Aino'. 'Ainot' on nüüd maailmas liikvel rohkem kui üks variant. 2008. aastal õnnestus mul Hollandi sibullillekolleksionääri Gerard Oudi kaudu hankida sordi ainsalt kasvatajalt 10 sibulmugulat ehtsat 'Ainot' ning 10 sibulmugulat 'Aino II'. Viimane osutuski erinevate siniste õievärvide seguks. Just seda 'Aino 2' ma teile siin pakungi. Päike. Parasniiske muld.

Puringi krookus 'Aino'

3,00 €

Crocus spuringii 'Aino' (Michael Hoog pre-1999; registrant A. M. D. Hoog, Hoog & Dix Export 2000; coll. in 1965 by Aino Paivel from Crimea near Yalta in mnt. Ai-Petri at 1000-1200 m), Puringi krookus 'Aino'. 20 cm kõrgused suured tume-violettisised õied septembri lõpus ja/või oktoobris on tumedama soonestusega ja tumeda õieputkega. Õieputke ülalpool on mustjaslilla. Moodustab arvukalt pisikesi tütarsibulmugulaid. On ka veidi võsundiline, sest selle sord laieneb aias iga aastaga veidi. Istutamisel võiks sellega juba ette arvestada. Sort sai 1999. aastal Hollandi sibullillekasvatavate seltsi auhinna Award of Merit Trial Grounds, K. A. V. B. nime all *Crocus speciosus* 'Aino'. Enne selle auhinna saamist teda välismaal ei tuntud ning Hollandis oli vaid üks sordi kasvataja. Sordinimi on seotud Eestiga. Nime 'Aino' on kasutusele võtnud hollandlase Antoine Hoogi isa Michael Hoog, kes sai sibulmugulad ühel oma Nõukogude Liidu-visiidil lätlaselt Janis Rukšansilt, kes omakorda sai need Tallinna Botaanikaia aednikult Aino Paivelilt. Sibulmugulad korjas Aino Paivel 1965. aastal Krimmist Jalta lähedalt mägiiniidult 1000-1200 m kõrguselt. Sort näeb välja nagu parentatud 'Oxonian'. Õieputk on tugeva ehitusega ning hoiab õisi püsti ka sügistormides. Erinevalt 'Oxonianist' taluvad õied suurepäraselt sügise õökülmi. Eesti aednikud polnud taolise sordi olemasolust kuulnud ja arvatavasti ka Aino Paivel ise mitte. Alles 2008. aastal õnnestus mul Hollandi sibullillekolleksionääri Gerard Oudi kaudu hankida sordi ainsalt kasvatajalt 10 sibulmugulat ning nüüd on mul võimalik seda sorti ka juba teile pakkuda. 'Ainot' on rohkem kui üks variant, kuid mina pakun just ehtsat sorti ehk auhinna saanud tumedat varianti. Praeguseks on laiamahuline kauni krookuse (*Crocus speciosus*) liik jaotatud mitmeteks kitsamateks liikideks ning Krimmi asurkonna taimed kannavad alates 2016. aastast Läti botaaniku auks liiginime Puringi krookus (*Crocus spuringii*). Päike. Parasniiske muld.

ušaki krookus

2,00 €

Crocus uschakensis (spont. Turkey, Uşak il (province)), uşaki krookus. Väikesed ümardunud õielehetippudega kuld kollased õied on seljal ilma ühegi märgita. Looduslik levila asub Türgi lääneosas Uşaki provintsis. See ülivara õitsev liik kuulub koos tähtja lumekupu (*Eranthis stellata*), kolmeemakalise merenderaga (*Merendera trigyna*) ja amuuri adoonisega (*Adonis amurensis*) minu aia 4 kõige varajasema õitseja hulka. Liik *Crocus uschakensis* kirjeldati alles 2014. aastal, varem ei eristatud teda kuldõielisest krookusest (*C. chrysanthus*). Kuigi olen siin pakutavad taimed saanud Lätist juba 1988. aastal *Crocus chrysanthus* 'Uschak Orange' nime all, hakkab alles nüüd selguma, et saadud taimed ei vasta sordikirjeldusele (sest õielehe seljal peaks olema kriipsuke). Tundub, et ehtsa sordi 'Uschak Orange' kohta on üldse vähe andmeid ja ta on juba ammu käibelt kadunud. Janis Rukšansi krookuseraamatu andmeil oli 1971. aastal sordi korjajaks Usaki linna lähedalt 900-1000 m kõrguselt ja selle selekteerijaks saksa sibullillekasvataja Georg F. Schlosser-Baykan. Esmakordselt pakkus sorti kaubanduses müügiks Michael H. Hoog 1973. aastal. Ka edaspidi pakun neid taimi sordi asemel liigina. Päike. Parasniiske muld.

veluhhi krookus 'Albus'

7,00 €

Crocus veluchensis 'Albus', veluhhi krookus 'Albus'. Enamasti aprilli teisel poolel või mai algul õitsev suur valgeõieline krookus on üks kenamaid krookusi aias. Liik on nime saanud Kreeka keskosa mäestiku Veluchi (praeguse Timfristose) järgi, ehkki lisaks Kreekale kasvab ta looduslikult ka Albaanias, endise Jugoslaavia lõunaosas ning Bulgaarias mägedes. Ebatavaline nähtus krookuse perekonnas on veluhhi krookusel esinev juurte harunemine. Uusi juuri hakkab taim kasvatama juba enne lehtede kuivamist. Seetõttu ei tohi taimi suvel üles kaevates nende mugulsibulaid kuivatada. Need tuleb kohe maha tagasi istutada, kui see aga pole võimalik, siis hoida kuni istutamiseni poolkuiva freesturbaga täidetud kilekotikestes. Päike. Parasniiske muld.

erivärviline krookus JMH 82-15

2,00 €

Crocus versicolor JMH 82-15 (spont. S France, dept. Var, Maritime Alps), erivärviline krookus JMH 82-15. Aprillis sibulmugulast puhkevad 1-2 valget, lillat või purpurset õit on tavaliselt välisküljelt tugeva purpuse triibustusega, harvem seljalt kollakad. Aias kergelt kasvatatav, vastupidav ning vegetatiivselt ja ka seemnetega hästi paljunev liik. Pakun Lõuna-Prantsusmaalt Ranniku-Alpidest Vari provintsist 800-900 m kõrguselt segametsast Jeannine ja Michael Hoogi poolt 1982. aastal korjatud väga jõulisest ja väga varieeruvast asurkonnast pärinevaid mugulsibulaid (JMH 82-15). Õite värvused on tõepoolest väga erinevad, varieerudes valgest tumelillani, iga taim on eri värvi, nagu liiginimigi ütleb. Seetõttu ei pruugi saadud mugulsibul anda sellist õit nagu pildil. Päike. Parasniiske muld.

kollaneel-krookus

5,00 €

Crocus xantholaimos (*Crocus speciosus* subsp. *xantholaimos*), kollaneel-krookus. Heledapoolsed sinised õied on kollase kuni tumekollase neelulaiguga. Kasvab Põhja-Türgis Sinopi provintsis. Õiteb eptembris ja oktoobris. Päike, parasniiske muld. Minu jaoks on meeldivaks omaduseks ka see, et sibulmugul paljuneb vaid pooldumise teel. Selle poolest erineb kaunist krookusest, kes moodustab tüütult palju pisikesi tütarsibulmugulaid. Kollaneel-krookuse puhul pisikesi sibulmugulaid tavaliselt polegi.

siberi koerahammas hiline

5,00 €

Erythronium sibiricum late flowering form, siberi koerahammas hiline. Aprillis-mais kahe kauni punakaspruunide laikudega lehe kohal 20-25 cm pikkusel varrel puhkev kollaste tolmukatega roosakasilla suur õis pikkusega kuni 5,5 cm meenutab poti-alpikanni õit, kuna õie avanemisel käänduvad õielehed järsult tagasi. Liik kasvab Siberis (Altai ja Sajaani mägedes), Kasahstanis, Loode-Hiinas ja Mongoolias. Imelikul kombel seda perekonna kauneimat ja vastupidavaimat liiki Lääne aianduses peaaegu ei tunti, tema võrratutest sortidest rääkimata. Ületootmise tõttu pakun liiki soodushinnaga. Võrdluseks: mujal maailmas müüakse teda vaid väheste pakkujate poolt ning hinnaga vahemikus 10 kuni 15 EUR sibulast. Aias võiks neid väga külmakindlaid metsataimi kasvatada võimalikult jahedas kohas parasniiskel mullal, näiteks kiviktaimla põhjanõlval. Sel aastal pakun hilja õitsevat vormi, mis on saadud kõige hilisema sordi 'Gornaja Shoria' isekülvist tekkinud seemikust. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.

kanakoole 'Alba Plena'

3,00 €

Ficaria verna 'Alba Plena' (syn. *Ranunculus ficaria* 'Alba Plena'), kanakoole 'Alba Plena'. Valged täidisõied mais. Õitseb kauem kui lihtõieline taim. Taime kõrgus on 15 cm. Suvel lehestik kuivab. Teiste sortidega võrreldes on 'Alba Plena' mugulad väga suured ning tütmugulad kinnituvad emataimele küllalt tugevalt (ei pudene puudutamisel mugula küljest lahti), mis teeb tema üleskaevamise ja ümberistutamise mugavamaks ja meeldivamaks. Kanakoolmed eelistavad poolvarju ja niisket mulda, kuid on kasvutingimuste suhtes vähenõudlikud, leppides ka teistsuguste oludega.

kanakoole 'Damerham'

3,00 €

Ficaria verna 'Damerham' (discovered in Damerham, Hampshire in 1989 by Mrs Mary Noble), kanakoole 'Damerham'. Mrs Mary Noble avastas selle 15-20 cm kõrguse täidisõielise taime 1989. aastal Inglismaal Hampshire krahvkonnas Damerhami külas. Õitseb mais.

kanakoole 'Double Bronze'

3,00 €

Ficaria verna 'Double Bronze' (*Ranunculus ficaria* 'Double Bronze', R. f. 'Wisley Double Yellow', R. f. 'Chrysanthemum'; E. A. Bowles), kanakoole 'Double Bronze'. 15-20 cm kõrguse täidisõielise sordi rohkete kollaste kroonlehtede seljad on punakaspruunid (pronksjad) ning õies esinevad ka mõned normaalselt arenenud tolmukad. Sarnasel sordil 'Flore Pleno' tolmukad puuduvad ning kroonlehtede selg on rohekas. Õitseb aprilli lõpus-mais väga rikkalikult. Üks minu lemmikuid kanakoolmete seas. Poolvari, aga talub hästi ka päikest. Niiske kuni parasniiske muld.

kanakoole 'Green Petal'

2,00 €

Ficaria verna 'Green Petal' (*Ranunculus ficaria* 'Green Petal'; W. E. Th. Ingwersen, before 1960), kanakoole 'Green Petal'. Täidisõielised rohelised õied. 15-20 cm kõrgusel hilisel täidisõielisel sordil kroonlehed puuduvad ning nende ülesannet täidavad rohked rohelised ja kollakad laineliseservalised kõlutoilmukatest ehk staminoodidest tekkinud petaloidid. Õitseb mais. Taime on kultuuri viinud Walter Edward Theodore Ingwersen (1883-1960). Poolvari. Parasniiske kuni niiske muld.

kanakoole 'Hyde Hall'

3,00 €

Ficaria verna 'Hyde Hall' (found in the gardens at Hyde Hall), kanakoole 'Hyde Hall'. Puhkedes kreemikasvalged, hiljem puhasvalged ümardunud lihtõied moodustavad hea kontrasti mustja lehestikuga. Õitseb aprilli lõpus ja mai algul. Sordi algtaim leiti Inglismaa idaosast Essexi krahvkonnast Chelmsfordi linnas asuvast RHS Hyde Halli aiast. Poolvari, kuid talub hästi ka päikest. Niiske muld.

kanakoole 'Männi'

1,00 €

Ficaria verna 'Männi' (Maret Vähejaus 2021), kanakoole 'Männi'. Kollaste pooltäidisõitega taim, mille Maret Vähejaus leidis Hiiumaalt oma kodutalu õuest. Poolvari, parasniiske muld.

terav püvilill

1,00 €

Fritillaria acmopetala, terav püvilill. Üle 50 cm kõrgusel varrel ripub mais 3-4,5 cm pikkune ja 3,5-4 cm suudmeläbimõõduga kellukjas kahvaturoheline õis, mille purpurpruunid tipud on väljapoole käändunud. Minu taimedel on välimised õielehed seljalt peaaegu üleni rohelised, nende vahelt aga paistavad välja kontrastsed tumepruunid sisemised õielehed. Liik kasvab Küprosel, Türgis, Süürias ja Liibanonis mägede kivisel pinnal, haritaval maal aga umbrohuna. Paljuneb arvukate peenikeste tütersibulatega isegi liigagi kiiresti. Päike, viljakas, hästi vett läbilaskev jaheniiske muld.

kamtšatka püvilill Petropavlovskist ("must liilia")

5,00 €

Fritillaria camschatcensis from Petropavlovsk (spont. Peninsula Kamtschatka, Petropavlovsk, 1961, collector Aleksei Paivel from Tallinn BG), kamtšatka püvilill Petropavlovskist ("must liilia"). "Mustaks liiliaks" (ka „šokolaadiliiliaks” ja „eskimo kartuliks”) kutsutava taime kuni 60 cm kõrguse varre tipus puhkeb mai lõpus või juuni algul kobarana 3-8 laikellukjat mustjaspurpurset küljele vaatavat või rippuvat lihakat õit. Tumerohelised läikivad lehed on varrel männastena. Sibulad on võsundilised ja arvukate "riisiteradega", mis on küllalt kõvasti sibula aluse külge kinnitunud. Kamtšatka poolsaarelt Petropavlovskist pärinevad taimed on minu kasvatatavatest vormidet kõige mustema õiega. Sibulad on loodusest korjatud 1961. aastal Tallinna Botaanikaiaa poolt. Poolvari, parasniiske muld.

kamtšatka püvilill 'Flore Plena' (täidisõieline)

18,00 €

Fritillaria camschatcensis 'Flore Plena', kamtšatka püvilill 'Flore Plena'. Täidisõisi võib kuni 30 cm kõrgusel varrel olla kuni 9. Õitseb mai lõpus ja juunis. Õies on nii rohelist kui mustjat värvust. Tumerohelised läikivad lehed on varrel männastena. Poolvari. Parasniiske kuni niiske muld.

kaukaasia püvilill

8,00 €

Fritillaria caucasica, kaukaasia püvilill. 30 cm kõrgusel varrel aprilli viimasel dekaadil ja mai algul õitsev üksik (harvem ka 2) longus, kuni 3 cm pikkune, kitsaskellukjas üleskäänud tippudega maleruudustuseta purpurne õis on väljast tugeva metalse (mustja) varjundiga. Liik kasvab Türgis, Kaukaasias ja Iraanis 1700-2900 m kõrgusel alpiaasadel, metsalagendikel, mäenõlvadel põõsastikes ja kaljudel. Õitsev sibul on suhteliselt väike. Siin pakutava kauni variandi taimed pärinevad Armeenias. Maailmas on vaid üksikuid selle haruldase Punase raamatu liigi pakkujaid ja ka nemad võivad pakkuda palju kahvatumat varianti. Päike kuni poolvari. Parasniiske muld.

kurdi püvilill

2,00 €

Fritillaria crassifolia subsp. *kurdica* garden seedlings, kurdi püvilille aedseemikud. 10-30 cm kõrguse varre tipus ripub maikuu 2-3 rohekat kuni purpurset õit. Sibul on valge. Kurdi püvilille olen saanud mitmetest looduslikest leiukohtadest. Siin pakun nende varieeruva välimusega aedseemikuid. Päike. Parasniiske muld.

kirju püvilill 'Silvi Kihiline'

15,00 €

Fritillaria meleagris 'Silvi Kihiline' (Silvi Õne, Sulev Savisaar 2005), kirju püvilill 'Silvi Kihiline'. Sordi on aretanud Silvi Õne Pärnumaal, mina olin vaid sellele nime andjaks. 2011. aastal ilmus maailmas esmakordselt müügile täidisõieline (ehkki suhteliselt vähe täidetud) kirju püvilill väga piiratud sibulate arvuga (vaid mõni!) hinnaga 100 eurot tükk. Eks see näitab sündmuse sensatsioonilisust! 'Silvi Kihilise' 50 cm kõrgusel varrel maikuus puhkevad täielikult täidetud (full double) õie sisemus on maleruuduline lilla, kuid välimised kihid on rohekad. Sort on minu silmis pigem uunikum ja monster kui mingi iludus, sest õie tiheduse tõttu esineb tal vähemalt minu aias tihti avanemishäireid. Päike. Niiske kuni parasniiske muld.

kirju püvilill 'Velda'

2,00 €

Fritillaria meleagris 'Velda' ('Adi'; Adi Luukas, Sulev Savisaar 2018), kirju püvilill 'Velda'. Varrele tekib maikuus 2-3 tumelillat maleruudulist õit. Võrus on nähtud isegi 5-õielisi taimi. Võru lillekasvataja Adi Luukas sai selle mitmeõielise kirju püvilille vormi Võrust Velda nimelise naise käest aastaid tagasi. Päike. Parasniiske muld.

püvilillede segu

0,50 €

Fritillaria mix, püvilillede segu. Siin pakun oma aias tekkinud püvilillede seemikuid. Tegemist on erinevate haruldaste liikide sorteerimata seguga, mida mul pole olnud aega õitsemise ajal määrata, põhiliselt mägi-püvilillega (*Fritillaria montana*), aga väikse lisandina ka kurdi püvilillega (*F. kurdica*) ja kaukaasia püvilillega (*F. caucasica*) ning võimalik, et ka tessaalia püvilillega (*Fr. graeca* subsp. *thessala*). Segus pole kirjut püvilille (*F. meleagris*). Päike, parasniiske muld.

mägi-püvilill

2,00 €

Fritillaria montana, mägi-püvilill. Aprilli lõpus puhkeb 55 cm kõrgusel varrel enamasti 3 kirjut rippuvat õit. Sibul on kollane. See Euroopa liik tahab suvise puhkuse ajal jahedat ja kuivemat mulda, kuid kasvab meie niiskes kliimas siiski hästi. Isegi autoriteetidel on mägi-püvilille ja ida-püvilille (*F. orientalis*) eristamisega raskusi, kuid mina pakun teile ehtsat mägi-püvilille. Päike. Parasniiske muld.

mägi-püvilill Põhja-Moldaaviast

3,00 €

Fritillaria montana from North Moldova (syn. *Fritillaria tenella* hort.), mägi-püvilill Põhja-Moldaaviast. Enamasti 50 cm kõrgusel varrel puhkeb aprilli lõpus 1-7 rippuvat tumepurpurret õit. Kui sibulapesa liiga tihedaks läheb, siis jäävad sibulad ruumipuudusel väikeseks ja 5-7 õit ühel varrel enam ei näe. Põhja-Moldaavia loodusest pärinevad sibulad olen saanud Võru lillekasvatajalt Adi Luukaselt. Mägi-püvilille levila on lai, ulatudes Lõuna-Prantsusmaast Ukrainani ning ta kasvab ka Moldaavia kesk- ja põhjaosas haruldase ja ohustatud liigina. Adi Luukase sõnul pärinevad tema aia sibulad Tallinna Botaanikaia aednikult Aino Paivelilt ning on aastaid paljunenud Adi aias nii vegetatiivselt kui seemnepaljundusega ning on naturaliseerunud. *F. tenella* kirjeldus (paljuõieline) ja vaatlusandmed aastatest 1964-1971 on Aino Paiveli sibullilleraamatus (1974) olemas, saamisandmeid kahjuks mitte. On teada, et Aino Paivel on korjanud aastatel 1964, 1965 või 1968 Moldaavia idaosast Saharna küla juurest näiteks Kochi linnupiima. Päike, parasniiske muld.

kahkjäs püvilill 'Flore Plena'

70,00 €

Fritillaria pallidiflora 'Flore Plena', kahkjäs püvilill 'Flore Plena'. Seda täidisõielist püvilille on seni maailmas pakutud vaid kahel korral: 2005 ja 2006 Lätis. Pärast seda on olnud 20 aastat täielik vaikus isegi ilma ühegi internetiviiteta, justkui oleks sort jäljetult maailmast kadunud. 35 cm kõrgune taim õitseb mai keskel. Ühel varrel on kuni 5 helekollast õit. Õitsemise lõpus tekib õitele pruunikas varjund. Tavalise 6 õielehe asemel moodustab selle sordi õis kuni 20 õielehte. Sort on leitud ühe Tšehhia adniku aia enne 1996. aastat (tol aastal jõudis ta Lätisse). Ma ei pea seda taime ilusaks, küll aga on ta omapärane ja huvitav. Pakkuda on vaid väga väike kogus selle taime sibulaid. Päike, parasniiske muld.

olümpose püvilill

1,00 €

Fritillaria pontica (syn. *F. olympica*), olümpose püvilill. 40 cm kõrgusel varrel puhkeb mais 1-2 suurt laikellukjat pruuni tipuga rohelist õit. Seest on õis roheline. Õielehed on 2,5-4 cm pikkused. Liik kasvab Bulgaaria, Albaania, Jugoslaavia, Kreeka ja Türgi metsades ja põõsastikes. Õiel maleruudustus puudub. Viljakuprad on tiivulised. Aias kasvab liik hästi, eelistades kerget varju ning ka suvel mõõdukalt niisket mulda.

püvilille liik Klimovilt

2,00 €

Fritillaria sp. from Klimov, püvilille liik Klimovilt. Selle 55 cm kõrguse mais õitseva taime sibulad sain 1989. aastal Moskva oblasti lillekasvatajalt Jevgeni Klimovilt, kes omakorda oli taimed saanud Moskva Peabotaanikaaiast laialehise püvilille (*F. latifolia*) eksitava nime all (viimane liik on palju madalakasvulisem). Taavi Tuulikule meenutas taim Aserbaidžaanis Talõšis kasvavat endeemset liiki *F. grandiflora* (*F. kotschyana* subsp. *grandiflora*), mida ma samuti kasvatan. Ka mul endal on mõnikord sama mõte tekkinud. Sibula all on arvukalt pisikesi tütarsibulaid. Päike, parasniiske muld.

ussuuri püvilill Olgast

6,00 €

Fritillaria ussuriensis from Olga (spont Primorye krai, Olga, collector Ljudmila Kursheva 1985-1987), ussuuri püvilill Olgast. Tartu botaaniku Maximowiczi poolt kirjeldatud liigi peenike 50-60 (100) cm kõrgune vars kannab mais 1-2 või rohkemgi rippuvat kellukjat tumepurpurset, tugevalt maleruudulist õit. Taime ülemised varrelehed (õie kandlehed) on köitraagudega nagu hernel. Liik kasvab Ussuurimaa, Korea ja Hiina kirdeosa niisketel liivastel muldadel, metsas, niitudel ja jõeorgudes. Ta armastab parasniiskust ka suvel. Hiinlastel on ta tähtis ravimtaim. Sain sibulad 1985. aastal Primorje kraist Olgast Ljudmila Kurševalt, kes korjas need sealsest loodusest. Päike jaja poolvari. Parasniiske kuni niiske muld.

Whittalli püvilill JP 87-86

3,00 €

Fritillaria whittallii JP 87-86, Whittalli püvilill JP 87-86. Nimi on liigile antud esmakoguja Edward Whittalli auks. 25 cm kõrgusel varrel ripub mais 1-2 kellukjat rohelist õit, mis on pruuni ruudustusega nii seest kui väljast. Õielehed on 2,5-3,5 cm pikkused. Sibula kannal all "riisiterakesi" (pisikesi tütar-sibulaid). Türgi edelaosa endeem Isparta ja Antalya provintsist. Siin pakun Jimmy Perssoni (Göteborgi Botaanika-aed Rootsis) poolt 1987. aastal korjatud peaaegu ilma ruudustuseeta roheline-õielist variandi JP 87-86. Päike, parasniiske kuni kuiv muld.

kaukaasia lumikelluke

8,00 €

Galanthus alpinus (syn. *G. caucasicus*, *G. schaoricus*; spont. Russia, Krasnodar district, S. slopes of Caucasus mnts.), kaukaasia lumikelluke. Meil oli see liik seni tuntud *G. caucasicus*'e nime all ning ta hõlmab nii peal- kui altküljelt sinihallide 1-2 cm laiuste lehtedega Kaukaasias kasvavaid lumikellukesi, mille üks leht ümbritseb tärkamisel teist poolringjalt ning mille sisemistel õielehtedel on tipusälgu juures vaid üks roheline laik. Pakutavad taimed pärinevad Kaukasuse mägede lõunanõlvadelt Krasnodari kraist. Leht on omapärane ja ilus: suhteliselt lai ja selgelt sinihall. Õitseb aastast olenevalt märtsis või aprillis. Kõrgus 15-20 cm. Aias eelistab liik lehtpuude varju ja neutraalset parasniisket mulda. Neid sibulaid tellis minult ka Inglise lumikellukesekollektsiooni hoidja Chris Sanham, kelle hallata on 800 nimelist lumikellukesesorti ja 200 nimetut varianti.

lumikelluke 'Blewbury Tart'

10,00 €

Galanthus 'Blewbury Tart' (found in the 1970s by Alan Street, in the churchyard of St. Michael's Church, Blewbury, Oxfordshire), lumikelluke 'Blewbury Tart'. See rohelist roosi meenutav täidisõis on hariliku lumikellukese (*G. nivalis*) hübriid. Näitab oma kauneid õiesüdamikke vaatajale palju rohkem kui muud tädisõielised sordid, sest on teistest püstisema õieraoga. Kõrgus 10-20 cm. Alan Street leidis sordi 1970ndatel aastatel Inglismaa keskosast Oxfordshire krahvkonna Blewbury küla kirikuaiast.

suureõieline lumikelluke Odessa oblastist (kalduvusega kaheõielisusele)

8,00 €

Galanthus elwesii from Odessa oblast (spont. Ukraine, Odeska oblast, Tarutyne (Tarutõnski) raion, Lisne (Lesnoye, near Moldova border, collector Aino Paivel 1978), suureõieline lumikelluke Odessa oblastist. Sisemised õielehed on 2 rohelise märgiga (üks on tipus ja teine alusel). Sinihallid (hallikasrohelist) lehed. Sibulad korjas Tallinna Botaanikaia aednik Aino Paivel 1978. aastal Ukrainast Odessa oblasti põhjatipust Tarutyne rajoonist Lisnest (Lesnojest), mis asub Moldaavia piiri ääres. Õitseb märtsis-aprillis. Nende taimede eriliseks väärtuseks on geneetiline kalduvus aeg-ajalt anda ühe õievarva küljes 2 õit. Igal aastal on minu aias mõni tema taim 2 õiega ühe varre otsas. Järgmisel aastal ei pruugi sama taim 2-õielisena õitseda, kuid siis teeb seda keegi teine, kes seni on vaid ühte õit näidanu. Sellist kaheõielisuse omadust esineb lumikellukeste seas üliharva. Poolvari, parasniiske muld.

suureõieline lumikelluke 'White Delight'

8,00 €

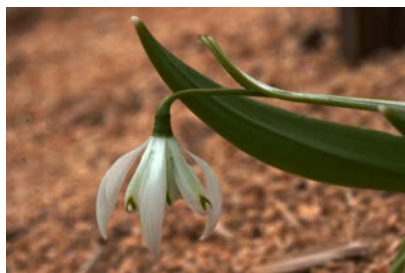
Galanthus elwesii 'White Delight' (Arne Mickerts 2007), suureõieline lumikelluke 'White Delight'. Kõrge 25 cm kõrgune õievars kannab laiuvat ühe suure rohelise märgiga õit. Ilusad laiad ja lamedad sinihallid lehed on püstised ning 25-30 cm pikkusega ulatuvad kohati õiteni! Selle sordi aretas 2007. aastal Saksamaa lääneosas Kempeni linnas elav Arne Mickerts. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.

lumikelluke 'Kaur'

30,00 €

Galanthus (Estonian Birds-rühm) 'Kaur' (*Galanthus* TT-5; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Kaur'. Ehkki seest on tädisõis väga hõre, jätab ta väljast (pealtpoolt) vaadates võimsa üldmulje. Õielehed on hea katvusega, ülilaiade välimiste õielehtedega. Õiele annab erilise võlu see, et sisemiste õielehtede välimine ring on samamoodi pikenenud ja laiunenud, mistõttu õies on 6 pikka õielehte (mitte 3 nagu tavaliselt), mis hoiavad end ilusti harali (laiali), meenutades seelikrühma (Poculiformis-rühma). Õitseb aprillis. Leht on kurrulise lumikellukesese (*G. plicatus*) oma. On üks paremaid lumikellukesesorte minu aias. Taavi Tuulik sai selle tädisõielise seemiku TT-5 spetsiaalsest käsitsi tolmeldamisest aia tingimustes, ristates omavahel *G. plicatus* Krimmist (ema) x *nivalis* 'Flore Pleno' (isa) ning külvas seemned 2009. Koode TT-... hakkas Taavi oma tädisõielistele seemikutele panema nende õitsemisel alates 2013. aastast. 2017. aastal pani Taavi inglise lumikellukestearetaja Anne Wright'i pealekäimisel oma seemikutele sordinimed. Ristamistest saadud seemikutest sai Estonian Birds sordirühm (*Galanthus* Estonian Birds Group, Taavi Tuulik, 2017). Poolvari, parasniiske muld.

lumikelluke 'Luik'

20,00 €

Galanthus (Estonian Birds Group) 'Luik' (Galanthus TT-1; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Luik'. Selle täidisöielise taime aretas Taavi Tuulik taimi käsitsi tolmeldades ristamisest Galanthus (elwesii x nivalis) (ema) x nivalis 'Flore Pleno' (isa). Õitseb aprillis. Välimised öielehed on kitsad, pikenenud ja sissepoole kaardunud, meenutades luige kaela. Siemised öielehed on väljalõiketa. Lehepake rullunud. Emaspartneritena on kasutatud segu G. elwesii ja G. elwesii x nivalis Hiiumaalt Kärđlast (Hiiumaal metsistunud G. elwesii peab olema siia sattunud nõuka-ajal kuskilt Ukrainast-Moldovast). Inglise Ebay oksjonil müüdi 12.02.2020 'Luige' 1 õitsev sibul hinnaga 132 naela. Poolvari, parasniiske muld.

lumikelluke 'Meltsas'

20,00 €

Galanthus (Estonian Birds Group) 'Meltsas' (Galanthus TT-13; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Meltsas'. Taavi tolmeldas käsitsi G. plicatus Krasnodari kraist (sisemised öielehed rohelised) (ema), kasutades isaspartnerina G. nivalis 'Flore Pleno'. Kurruline lumikelluke (G. plicatus) Krasnodarist on saadud Piisa Riisenbergilt, kes sai selle sealtkandist kirjavahetusega. 'Meltsas' on Taavi täidisöielistest aretistest kõige laiema õiega. Lisaks on õies palju rohelist, mis teeb õie veel põnevamaks. Poolvari, parasniiske muld.

harilik lumikelluke Fastivist

0,50 €

Galanthus nivalis from Fastiv (spont. Fastiv, Kyyivska oblast, Ukraina, collector Sushak), harilik lumikelluke Fastivist. Ukrainast Kiievi oblasti Fastivi (Fastovi) linna lähiümbruse loodusest korjatud taimede öielehed on tavalisest pikemad. Ukraina on hariliku lumikellukese loodusliku levila idapiiriks. Poolvari, parasniiske muld.

harilik lumikelluke 'Armilde'

8,00 €

Galanthus nivalis 'Armilde' (Taavi Tuulik 2009), harilik lumikelluke 'Armilde'. Taim on leitud 2008 Hiiumaalt Jausast vanast aiast. Nimi ongi antud endise omaniku järgi. Kuulub lumikellukeste püstöielisse sordirühma, sest õis hoidub püsti või poolviltu ülespoole, mitte ei ripu. Minu aias pole õied nii püstised olnud nagu Taavi aias. Taavi märgib tunnuseks ka rohelisi jooni väliste õielehtede tippudes. Õis on väiksem kui tavalisel 'Flore Pleno'. Õitseb aprillis, olles hiline õitseja. 15-20 cm kõrguse taime õis on õitsemise algupoolel harjumatu imelik, sest ei avane laialt vaid paotab end vaid pooleldi. Poolvari, parasniiske muld.

harilik lumikelluke 'Kullake'

15,00 €

Galanthus nivalis 'Kullake' (Taavi Tuulik 2009), harilik lumikelluke 'Kullake'. Taavi Tuuliku nr. 7 on korjatud Hiiumaalt Allika külast. Pisikeste sibulatega pisikesed taimed (kõrgus 8 cm) on kollase sigimiku ja nõrkade kollaste märkidega sisemistel õielehtedel. Kollased lumikellukesed on maailmas kõige kallimad. Sordist 'Kullake' ongi saanud välismaa oksjonite üks müügihitt. Teda on seal korduvalt müüdnud ning suurim summa, mis ühe sibula eest saadi, oli 375 naela. Tegelikult on 'Kullake' nii pisike ja tagasihoidliku välimusega sort, et aiakülastajad marsivad temast mööda teda märkamata. Põhjalikumalt olen 'Kullakesest' ja muudest lumikellukestest kirjutanud ajakirja "Maakodu" 2019. aasta märtsinumbris. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.

harilik lumikelluke 'Miku'

0,50 €

Galanthus nivalis 'Miku' (Sulev Savisaar 2013), harilik lumikelluke 'Miku'. Ukrainas Kiievi oblastis asuvast Fastivi linnast saadud looduslike lumikellukeste laigu sisse tekkis minu aias 2012. aastal isekülvist ja vabatoimlemisest täidisöieline seemik. Kes isaks oli, seda ei tea, kuid lähim täidisöieline lumikelluke oli Taavi Tuuliku sort 'Kassari'. Kõrgus 15 cm. Õitseb aprillis. Õis hoidub ilusti laiali. Seest on ta hõredapoolset ja varieeruvalt täidetud. Hea paljunemisega. Välimuselt on teda raske eristada meil laialt tuntud täidisöielisest sordist 'Flore Pleno'. Seetõttu pakungi teda odavalt, ehkki tean, et ta on teistsuguse päritoluga koha peal tekkinud sort. Poolvari. Parasniiske muld.

harilik lumikelluke 'Poculi Perfect'

20,00 €

Galanthus nivalis 'Poculi Perfect' (selection from wild plants in Czech Republic), harilik lumikelluke 'Poculi Perfect'. Suurepärase aretis seelik-lumikellukeste sordirühmast (Poculiformis Group), mille sisemised õielehed on muutunud sama suureks ja pikaks nagu välimised. Sordi on Tšehhia oodulike taimede seast leidnud Pavel Sekerka enne 2010. aastat. 11.08.2017. aastal registreeriti sort ametlikult Hollandi sibullilleregistris KAVB: registrant: J.J. de Groot & Pavel Sekerka. Poolvari, parasniiske muld.

kurruline lumikelluke 'Sophie North'

8,00 €

Galanthus plicatus 'Sophie North' (Originally found by Dr E Stevens in an old garden in Dunblane, in Scotland in the 1970s), kurruline lumikelluke 'Sophie North'. Need taimed leidis Dr Evelyn Stevens 1970ndatel aastatel Šotimaalt Dunblane linna ühest vanast aiast. Kõige madalama varrega kurruline lumikelluke minu kogus kõrgusega 10-15 cm. Õis on suhteliselt suur. Kurrulise servaga lehed on lühikesed ja laiad. Poolvari, parasniiske muld.

lumikelluke 'Ristpart'

5,00 €

Galanthus (Estonian Birds-rühm) 'Ristpart' (*Galanthus* TT-7; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Ristpart'. Täidisõie välimised õielehed on suhteliselt kitsad. Ehkki täidisõie on väga korrapärane ja kahe rohelise laigukesega sisemised õielehed ühtlase pikkusega, ei saa väljast vaadates arugi, et tegemist on täidisõiega. Alles õie sisse vaadates saab täidetust näha. Täidisõieline sort on saadud käsitsi tolmeldamisel ristmisest *Galanthus elwesii* (Allika küllast) (ema) x *nivalis* 'Flore Pleno' (isa). Lehepake rullunud. Poolvari, parasniiske muld.

lumikelluke 'Siisike'

30,00 €

Galanthus (Estonian Birds Group) 'Siisike' (Galanthus TT-2; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Siisike'. Väga hiline täidisöieline lumikelluke õitseb aprillis ja mai algul. 2020. aasta 7. mail oli 'Siisikese' õis viimne lumikellukeseõis aias. Kuulub püstöieliste lumikellukesesortide rühma. Ühtegi temast püstisemat (ülespoole vaatavat) lumikellukesesorti pole ma seni näinud. Aga isegi tema kipub vaatama rohkem küljele kui üles. Kuidas kunagi. Estonian Birds sordirühm on loodud käsitsi tolmeldamisest saadud seemnetest, kasutades isaspartnerina *G. nivalis* 'Flore Pleno'. Antud sordi puhul on emaspartneritena kasutatud Hiiumaalt Kärblast pärit segu *G. elwesii* ja *G. elwesii* x *nivalis* (*G. elwesii* peab olema pärit Ukrainast-Moldovast). Poolvari, parasniiske muld.

lumikelluke 'Spindlestone Surprise'

15,00 €

Galanthus 'Spindlestone Surprise' (found in 1997 by Ron McBeath and Jim Jermyn at Spindlestone, Northumberland), lumikelluke 'Spindlestone Surprise'. Taime leidsid 1997. aastal Ron McBeath ja Jim Jermyn Inglismaa põhjaosast Northumberlandi tseremoniaalkrahvkonnast Spindlestone'i külast Diane Aitchisoni aiandist. See juhuslik leid osutus kurrulise lumikellukese ja hariliku lumikellukese Sandersii rühma ristandiks: *Galanthus plicatus* x *G. nivalis* Sandersii rühm. Viimaselt on ta pärinud kollase sigimiku, kuid Sandersii rühmast erinevalt on see sort hea vegetatiivne paljuneja. Sorti hakkas levitama Edromi puukooli omanik Jim Jermyn. Sort on hinnatud puhaskollase sigimiku ja kollaste sisemiste õielehtede märkide tõttu. Erinevalt klassikalistest kollase sigimikuga sortidest on ta jõulise ja kiire kasvuga tugev taim, ehkki madalapoolne. Kollase rühma lumikellukesed on lillekasvatajate seas eriti kõrgelt hinnatud ning nad on ka hoopis teisest hinnaklassist. Huvitava faktina võiks märkida, et lumikellukesesort 'Golden Tears' tegi 2022. aastal müügirekordi 1850 naelaga ühe sibula eest. 'Spindlestone Surprise' eelistaks niiskemat ja varjulisemat kasvukohta kui muud kollased lumikellukesed, kuid saab hästi hakkama ka tavatingimustes.

lumikelluke 'Vart'

5,00 €

Galanthus (Estonian Birds Group) 'Vart' (Galanthus TT-10; Taavi Tuulik 2017), lumikelluke 'Vart'. Varajane täidisõis, mille välimised õielehed võivad tshpoole käänduda. Leht on kurrulise lumikellukese (*G. plicatus*) oma. Estonian Birds sordirühm on loodud käsitsi tolmeldamisest saadud seemnetest, kasutades isaspartnerina *G. nivalis* 'Flore Pleno'. Emaspartnerina on kasutatud Krimmist pärinevat kurrulist lumikellukest (*G. plicatus*) nagu ka sordi 'Kaur' puhul. Poolvari, parasniiske muld.

hispaania ebahüatsint 'White Triumphator'

0,40 €

Hyacinthoides hispanica 'White Triumphator' (J. Valkering, enne 1944), hispaania ebahüatsint 'White Triumphator'. Valged õied mais-juunis on tugevas õisikus 25-30 cm kõrgusel varrel. Poolvari, aga talub hästi ka päikest. Parasniiske kuni niiske muld.

longus ebahüatsint

0,40 €

Hyacinthoides non-scripta (syn. *Endymion non-scriptus*, *E. nutans*, *Scilla festalis*, *S. non-scripta*, *S. nutans*), longus ebahüatsint (longus siniliilia, longus endüümion). 25-30 cm kõrguse taime erinevused sarnasest hispaania ebahüatsindist: õisikud mais-juunis on longus tipuga, ühekülgsed, torujas-kellukjad 1,5-2 cm pikkused violettsinised lõhnavad õied on kitsamad, väljakäändunud tipmetega ja rohkem longus, tolmukapead kreemid ning lehed kitsamad. Kasvab looduslikult Lääne-Euroopas. Inglismaal on liik aedadest sedavõrd loodusesse metsistunud, et teda peetakse seal juba ammu looduslikuks metsataimeks.

võrkiiris 'Plum Cuddles'

12,00 €

Iridodictyum 'Plum Cuddles' (98-NP-6; Alan McMurtrie 2011; *Iris sopenensis* x *I. danfordiae*), võrkiiris 'Plum Cuddles'. Kanada aretajal Alan McMurtriel õitses tema aretatud 11 cm kõrgune ploovivärvi õitega varajane sort esmakordselt 2003. aastal ning sai sordinime 2011. aastal. Õie läbimõõt on 6 cm. Aprillis õitseb suitsuste (pruunikate) lillade (purpursete) naastudega, millel on tumelilla naastulaik. Päike. Kuiv muld.

tatari keelikliilia

0,20 €

Ixiolirion tataricum, tatari keelikliilia. Mugulsibulast kasvaval umbes poolemeetrisel alaosas lehistunud varrel on mai lõpus ja juunis 2-8 sinist kuni lillat 4,5 cm pikkust kellukjat õit läbimõõduga umbes 5 cm. Õielehed on peaaegu aluseni vabad. Liik kasvab Aasia steppides kuivadel liivastel aladel. Annab aias isekülvi. Sobivad ka lõikeks. Viljakas, vett hästi läbilaskev liivalisandiga muld päikeselises kasvukohas. Muld peaks õitsemise järel suvel olema võimalikult kuiv.

assüüria juuno KPPZ 90-157

3,00 €

Juno aucheri KPPZ 90-157 (coll. near Leylek, Diyarbakir province, Turkey, 800 m), assüüria juuno KPPZ 90-157. Aias 30-45 cm kõrguse taime lehekaenaldes on aprilli lõpus või (ja mai algul 3-6 helesinist lõhnavat õit, millel on kollane või kreemjas hari. Tiivulise pinnukesega välimised õielehed on 4-6 cm pikkused. Liik kasvab Türgi idaosas, Süürias, Iraagis, Iraanis ja Jordaania. Siin pakutavad taimed pärinevad Türgist Diyarbakiri provintsist, Leylek Stationist, 14 km Diyarbakiri linnast põhja poolt 800 m kõrguselt savisest mullast, mis oli kevadel üle ujutatud. Nende korjajateks olid 9. aprillil 1990. aastal Kammerlander, Pasche, Persson ja Zetterlund. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

buhhaara juuno 'Czormozak'

2,00 €

Juno bucharica 'Czormozak' (Tadjikistan, pass Chormozak), buhhaara juuno 'Czormozak'. Tšehh Eduard Hanslik on need taimed korjanud enne 2010. aastat Tadžikistanist Chormozaki mäekurust, mis asub Dushanbe-Kulobi maanteel. See mäekuru on osa Pamiri maanteest. 50 cm kõrgune kergesti kasvatatav ja kiiresti paljunev vorm on mai teisel poolel kahevärviliste õitega: kreemikasvalged õied on kollase naastuga. Päike, parasniiske kuni kuiv muld.

Graeberi juuno tume vorm

8,00 €

Juno graeberiana Dark form (raised in Czech Republic before II World War; Juno albomarginata x Juno vicaria), Graeberi juuno tume vorm. Jõuline 40-60 cm kõrgune suhteliselt varajane taim õitseb enamasti mai algusest mai keskpaigani peaaegu tumesiniste õitega, olles küllap vist minu aia kõige sinisem juuno. Jämedad kuni keskmised säilitusjuured. Taim on küllalt sarnane Zinaida juunole (Juno zenaidae), kuid erinevalt tollest on viljatu (seemneid ei moodusta) ning on ka veidi kõrgem. See suurepärane hübriid on aretatud Tšehhi Vabariigis enne II maailmasõda. 1960-ndatel saadeti ta Pottertoni & Martini puukooli, kes hakkas teda pakkuma nime all "Iris graeberiana dark form". Sibuliiriste asjatundja Alan McMurtrie hinnangul pole selle vormi puhul midagi pistmist Graeberi juunoga, vaid ilmselgelt olevat tegu valgeservalise juuno (Juno albomarginata) hübriidiga, kus tõenäoliselt tolmuaandjaks on olnud sarnasjuuno (Juno vicaria). Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

oivaline juuno 'Aman-Kutan'

5,00 €

Juno magnifica 'Aman-Kutan' (ARJA-9862; Tahta-Karacha (Aman-Kutan) pass, W Zarafshon (W Serawschan), S Uzbekistan), oivaline juuno 'Aman-Kutan'. 60 cm kõrgustel vartel maikuu arvukalt kahvatusiniseid õisi, kusjuures õite avanemise järjekord liigub tipust allapoole, mitte alt üles. Vähenõudlik rikkalik õitseja. Sibulad on küllalt jämedate säilitusjuurtega, mida ei tohi ära rebida. Lätlased Arnis Seisums ja Janis Rukšans korjasid need taimed 1998. aastal Usbekistani lõunaosast Tahta-Karacha (Aman-Kutani) mäekurust. Päike, parasniiske kuni kuiv muld.

juuno 'Nr 419'

5,00 €

Juno 'Nr 419' (Janis Rukšans 1997; Juno magnifica x Juno vicaria nr. 419: grown from the seeds which Janis Rukšans received as collected wild "somewhere in Tajikistan"), juuno 'Nr 419'. 40 cm kõrgune enamasti mai keskpaigas õitsev taim on valgete 6 cm läbimõõdus õitega, millel on tumekollane pikergune naastulaik ja valge hari. Janis Rukšans andis sordinime 'Nr 419' talle saadetud seemikutele DI#419, mis saatja väitel oli kasvatatud kusagilt Tadžikistani loodusest korjatud seemnetest. Välimuselt on ta sarnasjuuno ja oivalise juuno vahepealne. Tõenäoliselt ongi 'Nr 419' nende kahe liigi vaheline hübriid (Juno magnifica x Juno vicaria), kuid seemned peavad olema hoopis aiast korjatud, sest looduses nende kahe liigi levilad ei kattu. Janise väitel on hübriid viljakas, kuid minu aias pole ta kunagi idanemisvõimelisi seemneid andnud. Asja selgitab Alan McMurtrie kommentaar 2009. aastast "vicaria - Nr. 419" kohta: "1997. aastal sain Janis Rukšansilt 10 sibulat. ... Nende seas esineb mõningast varieeruvust ning mõned neist on viljakad." Minule on seega trehvanud viljatu variant. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

võsundmerendera

3,00 €

Merendera sobolifera (syn. *Colchicum soboliferum*), võsundmerendera. Taimel on pulgakujulised rõhtsate juurevõsunditega mugulsibulad. Roosakasvalged 5 cm kõrgused õied puhkevad märtsi lõpus või aprillis. Liik kasvab Balkanil, Türgis, Kaukaasias, Kesk-Aasias ja Iraanis. Päike. Kuiv kuni parasniiske muld.

armeenia kobarihüatsint 'Tallinn'

1,00 €

Muscari armeniacum 'Tallinn' (Sulev Savisaar 2004), armeenia kobarihüatsint 'Tallinn'. 20 cm kõrgusel maikuu õitseval taimel on väga tihedad piklikkoonilised helesinised õisikud. Vananedes muutub helesinise õisiku alus tumesiniseks. Sort on suhteliselt hiline. Põhiliselt moodustab vaid suuri sibulaid, pisikesi tütersibulaid tekib vähe. Teadmata päritoluga ja ilma nimeta taksoni sibulad sain 1997. aastal määramiseks Tallinna Botaanikaia aednikult Tiia Jaanuselt. Kuna taimed ei sarnane ühegi senituntud sordi ega liigiga, siis on tegemist seemikuga, millele 2004. aastal andsin sordinime. Sort viljub ja annab seemikuid, mis pole emataime moodi. Nii võib ehtne sort aastatega asenduda valega (seemikutega). Seetõttu soovitatakse viljad peale õitsemist õigeaegselt eemaldada. Päike. Parasniiske muld.

kahkjas kobarihüatsint Holstist

3,00 €

Muscari pallens from Holst (spont. Caucasus, N. Osethia, Holst, 2000 m), kahkjas kobarihüatsint Holstist. 15-20 cm kõrguse taime ülimalt hiline tihe munajas kobarõisik juunis koosneb kahvatusinistest, peaaegu valgetest munajatest õitest. Sibulad (RP 83-27) pärinevad Kaukaasiast Põhja-Osseetiast Holsti küla lähedalt 2000 m kõrguselt alpiiidult. Olen näinud ka muudest leiukohtadest pärinevaid kahkjaid kobarihüatsinte, kuid minu silmis on Holsti variant neist ilu poolest peajagu üle olnud. Päike. Parasniiske muld.

kobarhüatsindi uus liik BATM 303

10,00 €

Muscari species nova BATM 303 (Sakaltutan mountain pass in Erzincan Province, NE Turkey), kobarhüatsindi uus liik BATM 303. Türgi kirdeosast Erzincani provintsist Sakaltutani mäekurust leitud seni kirjeldamata liigi suurte ja kaunite tumesiniste õisikutega taimed kasvasid õitsemise ajal üleujutatud aasal suurte puntidena. Meil õitseb ta mais 25 cm kõrgusena. Minul kasvab ta aias hästi ka küllalt kuival mullal. BATM = Nordic Expedition to Batman (Swedish-Latvian Turkey Expedition 2004), ekspeditsioonis osalejad: Henrik Zetterlund, Arnis Seisums ja Janis Ruksans.

pärsia kobarhüatsint

4,00 €

Muscari tenuiflorum, pärsia kobarhüatsint. Sellist poolemeetrise suvel õitsevat kobarhüatsinti pole enamik aednikke näinud. Kuni 60 cm kõrgusel (enamasti 40-45 cm) varval on juunikuus hõre ja väga pikk, kuni 30 cm pikkune ruljas õisik, mis looduses kasvavatel taimedel koosneb 30-150 õiest. 0,5-1 cm pikkused torujad (pikkus on laiuusest 3-4 korda suurem) kahvatud hallikaspruunid viljalised õied on pruunikasmustade tipmetega. Õisiku ehteks on selle ülaossa koondunud tihe kimp ere-sinivioletsetel pikkadel raagudel asuvaid samavärvilisi viljatuid õisi. Liik kasvab Kesk- ja Kagu-Euroopas, Ukrainas, Lõuna-Venemaal, Türgis, Taga-Kaukaasias, Süürias, Iraagis ja Iraanis. Siin pakun teadmata looduslike leiukohtadeta variante. Päike. Parasniiske muld.

pärsia kobarhüatsint 'Miku'

12,00 €

Muscari tenuifolium 'Miku' (Sulev Savisaar 2023, Gödöllö), pärsia kobarhüatsint 'Miku'. Meetrikõrgune kobarhüatsint õitseb juuni teises pooles 50-60 cm pikkuse õisikuga, mille alumised vähemärgatavad viljakad õied on pruunikasrohekad, aga kaunid viljatud tipuõied sinilillad. Puhkedes on ka alumised värsked õied sinilillad, aga hiljem rohetuvad kiiresti. Viljatud õied on puhkedes lillamad, täisõitsengus muutuvad heledamaks ja sinakamaks. Sordi saamislugu. 1994. aastal sain Ungarist Gödöllö botaanikaaiast seemneid nimega Muscari comosum (M. pinardii). Tutt-kobarhüatsindi sibulad peavad olema roosaka kestaga, kuid seda Gödöllö taimedel polnud. Seega ta oma saamisnimele ei vasta. Kõige hämmastavam oli, et Gödöllö seemnetest kasvasid 85-100 cm kõrgused kobarhüatsindid. Kõige suurem sarnasus oli neil pärsia kobarhüatsindiga, kuid sibulad on suuremad kui pärsia kobarhüatsindil olla võiksid. Küllalt tõenäoline on variant, et Gödöllö taimed kuuluvad hoopis Türgis kasvavasse hiigelkasvuliste taimedega liiki Muscari haradjanii, millel peavadki olema suured sibulad. Haradjani kobarhüatsint on üliharuldane, kuid mul õnnestus 1 tütarsibul hinnaga 20 eurot siiski hankida. Kahjuks ei saa ma teda enne õitseikka jõudmist oma sordiga võrrelda. Päike, parasniiske muld. Kui suurim sibullilled asjatundja Janis Rukšans nägi 'Miku' sibulaid ja kuulis, et taim kasvab kuni 1 meetri

kõrguseks, siis polnud tal mingit kahtlust, et see on Muscari haradjianii (Leopoldia haradjianii).

loalehine nartsiss

3,00 €

Narcissus assoanus, loalehine nartsiss. 13Y-Y. Liik kuulub seksiooni Jonquillae. Vaid 10-15 (30) cm kõrguse varakevadise mais õitseva ilusa pisikese nartsissi 1-3 sarikõisikus asuvat magusalõhnalist küljele vaatavat 2 cm läbimõõduga üleni sügavkollast õit on 1,5 cm pikkustel õieraagudel. Laiuvad ja suhteliselt laiad õielehed on kuni 1 cm pikkused. 1 cm läbimõõduga veidi tumekollasem kausjas lisakroon on väga lühike (0,5 cm). Poolruljad tumerohelised väga kitsad (1-2 mm) lehed on pikad, kuid enamasti siiski varvast lühemad. Liik kasvab Prantsusmaa lõunaosas ning Hispaania lõuna- ja idaosas. Ehkki Läänes soovitatakse teda külmaõrnuse tõttu kasvatada alpimajas, on liik üllatuslikult meie kliimaoludes avamaal katmatult juba alates 2003. aastast edukalt talvitunud. Päike. Taim kasvab kuivavõitu aluselisel mullal. Talub hästi põuda. Ta paljuneb hästi ja kiiresti ka seemnetest.

nartsiss 'White Lady'

0,50 €

Narcissus 'White Lady' (R. G. H. Englehearth, enne 1898). 3 W-Y, nartsiss 'White Lady'. Vana ja levinud väikesekrooniline nartsissisort valgete õielehtedega ning väikese tasja helekollase lisakrooniga. Sordi väärtuseks on kõrgekasvulisus, tugev meeldiv lõhn ning vähenõudlikkus. See kunagi laialt kasutusel olnud ajalooline vanaaegse välimusega sort hakkab käibelt kaduma ja haruldaseks muutuma. Kadumise vältimiseks on seda sorti näiteks säilitatud Hollandi sibulamuseumis ja nüüd pakutakse teda seal piiratud arvul. Ka tema hinnad on tõusnud. Lisaks aiale sobib suurepäraselt ka looduslikuma ilmega alale (kuna ta pole nii kunstliku ja "karjuva" välimusega, nagu uuemaaegsed sordid), suudab kasvada ka heina sees, näiteks tiigi kaldal (nartsiss talub märga maad hästi).

ripsmeline linnupiiim 'Ai-Petri'

2,00 €

Ornithogalum fimbriatum 'Ai-Petri' (R 83-07; Janis Rukšans 1997; spont. Crimea, mnt. Ai-Petri, coll. Janis Rukšans 1983), ripsmeline linnupiiim 'Ai-Petri'. Varakevadel aprillis-mais päikeselise ilmaga laialt avatud rohked valged õied on laias tihedas lamedas õisikus peaaegu vastu maapinda. Kääbuse kitsad ripsmelise servaga lehed ulatuvad õitest palju kõrgemale, kuid ei varja õisi. Pakutavad sibulad (R 83-07) korjas Janis Rukšans 1983. aastal Krimmist Ai-Petrist kõrgelt mäginidult. Päike. Parasniiske muld.

mägi-linnupiiim

1,00 €

Ornithogalum montanum, mägi-linnupiiim. 25 cm kõrgune varb kannab juunis 15-õielist lamedat õisikut (kännast), mille pikkadel õieraagudel asuvate laialt avatud valgete õite 1-2,5 cm pikkused õielehed on laia rohelise seljatriibuga. Enamasti on õite läbimõõt 3 cm. Valge kesksooneta 1-2 cm laiust läikivrohelist lehte ilmuvad juba sügisel, kuid külma ei karda. Liik kasvab Itaalias (k.a. Sitsiilia), Balkanil, Süürias, Palestiinas ning Türgi lääne- ja lõunaosas. Sarnasest süstlehisest linnupiiimast (*O. lanceolatum*) erineb ta kõrgema õisikuvarre, pikemate ja kitsamate lehtede ja hilisema õitseaja poolest. Päike. Parasniiske muld.

püstlehhine linnupiiim

1,00 €

Ornithogalum orthophyllum, püstlehhine linnupiiim. Kuni 25 cm kõrgune juuni algul valgete lamedate õisikutega rikkalikult õitsev liik. Eesti suurimalt sibullillekolleksionäärilt Enno Zuppingult 1993. aastal *O. orthophyllum* nime all saadud taim ei pruugi vastata nimele, kuid on üks vahvamaid linnupiiima variantidest: võimas jõuline taim, mille õielehed tunduvad veidi hõbedaselt valged ja veidi taha hoiduvad. Sel aastal ilmutasid taimed isegi kalduvust tädisõielisusele: mitu õit oli tavapärase 6 õielehe asemel 8 õielehega. Sellist asja nägin ma linnupiiima puhul esimest korda. Suureks plussiks on ka tõsisasi, et erinevalt aeda umbrohustavast sarik-linnupiiimast nn. püstlehhine linnupiiim mingit peenikest puru (arvukaid tütersibulaid) ei moodusta ning ei muutu seetõttu kunagi umbrohuks. Päike, parasniiske muld.

pürenee linnupiiim

3,00 €

Ornithogalum pyrenaicum (syn. *O. flavescens*), pürenee linnupiiim. Jah, see on tõsi, et meie kliimas avamaale sobivate linnupiiimade seas leidub üks liik, mille õied pole valged! 80-110 cm kõrguse taime väikesed rohelised kuni kollakasrohelised õied on juunis-juuli algul hõredates püstistes pikkades õisikutes. Peenikesi tütar-sibulaid ei moodusta. Liik kasvab Lääne- ja Lõuna-Euroopas, Marokos, Krimmis, Kaukaasias ja Türgis. Päike. Parasniiske muld.

madal linnupiiim Enemist (Adõgeest)

0,20 €

Ornithogalum sp. dwarf from Enem (Adyge) (near vil. Enem, Oktrjabski raj., Krasnodar distr., N Caucasus in a pasture, collector Viktor Koroljov), madal linnupiiim Enemist (Adõgeest). Taimed saadud *Ornithogalum refractum* nime all. Ehkki ta ongi välimuselt tolle sarnane, puuduvad tal pisikesed tütar-sibulad, mis *O. r.* puhul on arvukad. Paljuneb vaid sibula pooldumisega, mis teeb temast aianduses perspektiivse liigi. Lehed on kitsad. Õitseb mai esimesel poolel, on maaline. Sügisel tekivad pikad kitsad renjad lehed. See võib olla uus, seni kirjeldamata liik. Päike, parasniiske muld.

hiline kõrge linnupiiima liik

1,00 €

Ornithogalum sp. high late, kõrge hiline linnupiiima liik. Kuni 1 m kõrgune taim on saadud Läti kollektsionäärilt nime all *Ornithogalum pyramidale*, püramiid-linnupiiim, kuid kuna kõik tunnused määrajale ei vasta, ei julge ma teda selle nime all pakkuda. Igal juhul on tegu omapärase taimega: minu aia kõige hilisema õitsejaga linnupiiimadest. Laialt avatud õied juulis on koonilises pikas kobarõisikus.

näärmekas jänesekapsas 'Purple Heart'

8,00 €

Oxalis adenophylla 'Purple Heart' (Janis Rukšans 2005), näärmekas jänesekapsas 'Purple Heart'. Ülimadal ja tihe 5-7 cm kõrgune lehestikumättake kattub mai lõpus ja juuni esimeses pooles üleni suurte, 2,5 cm läbimõõduga pärani avatud erksate roosakaslillade õitega. Kuid sort on huvitava lehestiku tõttu ilus ka õiteta. Iga lehe keskel on lilla tähtjas "süda", mis on tingitud lehekeste alaosa servakeste värvumisest tumelillaks. See mugulatega lubjapõlgaja liik kasvab Tšiili ja Argentiina mägedes (Andides). Lilla lehesüdamikuga sordi on välja valinud lätlane Janis Rukšans oma seemikute seast ning teda esmakordselt sordinime all pakunud 2005. aastal. Päike. Parasniiske muld. Suve teisel poolel pärast lehtede kuivamist eelistab kuiva puhkeaeaga, kuid meie kliimas niiskusõrn pole.

maadjas jänesekapsas

2,00 €

Oxalis depressa (syn. *Oxalis inops*), maadjas jänesekapsas. Sibula ja peenikese maa-aluse risoomiga murujas taim. 2 cm läbimõõduga ereroosad kuni roosakaslillad kollase putkeosaga püstised õied asuvad 1-10 cm, enamasti 5 cm kõrgusel varrel üksikult. Õitseb rikkalikult ja väga pikalt, 3 kuud: juuli algusest septembri lõpuni. Väikesed kolmetised hallikasrohelistes karvadeta juurmised lehed ulatuvad vaid paari sentimeetri kõrgusele. Pikkade niitjate maa-aluste võsundite küljes on väikesed valged mugulakesed. Võsund lähtub pisikesest tumepruuni sibulalaadse välimusega mugulast. Mugulad ja mugulakesed on väga väikesed, kuid neist kasvavad kiirelt normaalse suurusega taimed. Liik kasvab Lõuna-Aafrikas (Kapimaal) mere ääres liivastes kohtades. Taim on mul aias juba 10 aastat katmatult talvitunud. Vegetatiivne paljunemine on hea, mistõttu taimele tuleb jätta istutamisel varuga paljunemisruumi. Päike. Taim tärkab väga hilja, alles juuni algul.

kõrge pinellia

3,00 €

Pinellia pedatisecta, kõrge pinellia. Pinellia perekonna kõrgeim liik pikkusega kuni 55 cm (kuni 70 cm). Kämmaljad lehed on koosnevad 7 - 11 süstjast lehekesest. Heleroheline kitsas renjas õisiku kandleht on 10 - 18 cm pikkune pika kollaka kuni 17 cm pikkuse eemsrroidvs peenikese lisemega. Kodumaaks on Hiina. Taim tärkab alles juuni algul, juunis alustab ka õitsemist, mis läheb märkamatuks üle viljumiseks. Septembris hakkavad viljad pudunema. Mugulsd on ümmargused. Poolvari, niiske kuni parasniiske muld. Talvekatet ei vaja.

pojeng 'Dandy Dan'

20,00 €

Paeonia 'Dandy Dan' (Auten, 1946), pojeng 'Dandy Dan'. See hübriidpojeng on saadud varajase pojengi ristamisel valgeõielise pojengiga (*P. officinalis* x *P. lactiflora*). Puhkedes tumepunane, hiljem punane, keskmise suurusega (Ø 14 cm), suure kontrastse kollase tolmukakimbuga lame pooltäidisõis. Mõnikord arvan puhkeva õie kroonlehtedel nägevat pruunikat varjundit. Emakasuudmed punased, tolmukaniidid punakad (roosad kuni lillakad), tolmukapead kollased. Varajane. Puhmik madal (75–80 cm). Ameerika Pojengiseltsi näituse võitja 1988 pooltäidisõieliste hübriidpojengide rühmas. Otepää 1994. aasta pojenginäitusel küllastajate lemmik hübriidpojengide rühmas.

pojeng 'Hi Fi'

20,00 €

Paeonia 'Hi Fi' (Auten-Wild 1971), pojeng 'Hi Fi'. Liikidevahelisi ristamisi teinud aretajalt Autenilt saadud seemikutest valis selle hübriidpojengi sordi välja Wild. Karminpunane, keskmise suurusega kuni suur (Ø 15-16 cm), keskmise tihedusega, tolmukateta, roos-tüüpi laiade petaloididega täidisõis, mille süda on täidetud tolmukaid meenutavate kitsaste staminoodidega. Karminpunased staminoodid on kollase servaga. Minu kollektsioonis teist taolise õie ehitusega sorti pole. Väga varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (90 cm). Tõlgituna tähendab sort "Kõrgekvaliteediline". Läänemaal on sort praeguseks tundmatu, ehkki ta on kirjas Ameerika pojengiseltsi registris. Sort saadeti 1960-nendatel Nõukogude Liitu USA-st. USA-s ja Läänes juba kadunud sort elab edasi Venemaal. Nõukogude ajal sain Venemaalt selle sordi osta. Olen teda viiel korral ka oma postimüügikataloogis pakkunud ning need minu poolt seni levitatud selle sordi kümme taimet võivad olla läänemaailma ainukesed.

pojeng 'Illini Belle'

20,00 €

Paeonia 'Illini Belle' (Glasscock 1941), pojeng 'Illini Belle'. See hübriidpojeng on saadud varajase pojengi (*P. officinalis*) ristamisest valgeõielise pojengiga (*P. lactiflora*). Puhkedes peaaegu mustjaspunane, hiljem tumepunane, keskmise suurusega (d 15 cm) laialt avatud pooltäidisõis (registri järgi 3-5 rida kroonlehti, minul enamasti 3) kollase kontrastse tolmukakimbuga südames. Tolmukaniidid punased, tolmukapead kollased, emakasuudmed heleroosad. Väga varajane. Puhmik madal (75 cm).

pojeng 'Janice'

20,00 €

Paeonia 'Janice' (Saunders 1939), pojeng 'Janice'. Hübrid on saadud valgeõielise pojengi (*P. lactiflora*) ja hõlmise pojengi (*P. peregrina*, syn. *P. lobata*) ristamisest. Keskmise suurusega (läbimõõt 14 cm) lihtõis ei avane täielikult, vaid karikataoliselt. Selle tunnuse on ta pärinud hõlmiselt pojengilt. 1-2 rida erksaid lõheroosaid (helerooasid) kroonlehti ümbritseb emakaid ja tolmukaid. Kroonlehed muutuvad õitsemise käigus järjest heledamaks, lõpetades peaaegu valgetena. Tolmukaniidid on helekollased, tolmukapead tumekollased, emakasuudmed valged (roosa varjundiga), meeketas valge. Varajane. Keskmise kõrgusega (85 cm).

valgeõieline pojeng, lihtõielised valged seemikud

10,00 €

Paeonia lactiflora single white seedlings, valgeõieline pojeng, lihtõielised valged seemikud. Emataimed, millest külvid tegin, pärinevad Kalle Kruusilt, kes sai nad Primorje krai lõunaosast Jaapani mere ääres asuvast Lazo rajoonist. Mujalt saadud variantidest erinevad Lazo taimed tagasihoidlikuma välimuse, veidi madalama kasvu ja väiksemate valgete kuni roosakasvalgete õite poolest. Kuna tegu on juba mitmenda aias seemnetest paljundatud põlvkonnaga, siis pole tegu enam puhaste Lazo taimedega, vaid neis võib olla ka minu aias kasvanud mitmete muudest looduslikest paikadest pärinevate variantide pärilikkust. Varajane. Päike. Parasniiske muld.

valgeõieline pojeng 'Akron'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Akron' (Krekler 1962), valgeõieline pojeng 'Akron'. Jaapani õietüübiga sort. Kroonlehed tumepunased, südamepoolkera staminoodid (kõlutolmukad) tumepunased kontrastse kollase servaga. Õis keskmise suurusega (d 15 cm). Hiline kuni väga hiline. Puhmik keskmise kõrgusega (95 cm). Välimuselt on enam-vähem nagu 'West Elkton', kuid kroonlehed on punasemad, 'West Elktonil' lillamad.

valgeõieline pojeng 'Frances Mains'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Frances Mains' (Mains 1955), valgeõieline pojeng 'Frances Mains'. Sort on saadud 'General Gorgas' ja 'Alice Harding' ristamisest. Õis on suurepärase õrnroosa (heleroosa) värvusega, mis pleekub õitsemise lõpuks peaaegu valgeks. Kauem säilib roosa toon südamikus. Keskmise suurusega (Ø 15 cm), tihe kuni keskmise tihedusega, tolmukateta, roos-tüüpi, laiade petaloididega täidisõis. Mõnel aastal on mõnel petaloidil tugevad lillad emakasuudmemärgid. Keskiline. Puhmik kõrge (100 cm). Ameerika Pojengiseltsi näituse üldvõitja 1961. aastal. Sorti on autasustatud ka medaliga Home Achievement Medal, Chicago 1955. Päike. Parasniiske muld.

valgeõieline pojeng 'Thura Hires'

15,00 €

Paeonia lactiflora 'Thura Hires' (Nicholls 1938), valgeõieline pojeng 'Thura Hires'. Valge, keskmise suurusega (läbimõõt 15 cm), väga tihe, tolmukateta, roos-tüüpi, korrapärane täidisõis. Keskvarajane (registri järgi keskiline). Viimastel aastatel ongi õitsemine hilisemale ajale nihkunud. Keskmise kõrgusega (95 cm).

pojeng 'Laura Magnuson'

20,00 €

Paeonia 'Laura Magnuson' (Saunders 1941), pojeng 'Laura Magnuson'. See hübriidpojeng on saadud hõlmise pojengi ristamisest valgeõielise pojengiga (*P. peregrina* x *P. lactiflora*). Puhkedes puhas erk-roosakaspuunane, hiljem erk puhasroosa kuni heleroosa (lõheroosa, korallroosa), suur (läbimõõt 17 cm), tasjas, laiade kroonlehtedega, korrapärane lihtõis (või pooltäidisõis, kuni 4 rida kroonlehti) on ilusa kollase tolmukakimbuga südames. Roosad emakasuudmed on kroonlehtedega sama värvi. Varajane kuni keskmise õitseajaga. Puhmik keskmise kõrgusega (90 cm). Ühe taime juur suundus 70 cm pikkuselt püstloodis alla. Taim on võsundiline, kipub peenral laiali ronima.

pojeng 'Ludovica'

20,00 €

Paeonia 'Ludovica' (Saunders 1941), pojeng 'Ludovica'. See hübriidpojeng on saadud varajase pojengi (*P. officinalis*) ristamisel hõlmise pojengiga (*P. peregrina*). Puhta- ja eredavärviline, õitsemise algul keskmine roosa, hiljem heleroosaks muutuv, suur (läbimõõt 17 cm, 1998. aastal isegi 21 cm!), laiade kroonlehtedega pooltäidisõis (2-4 rida kroonlehti) on kauni kollase tolmukakimbuga õie südames. Emakasuudmed on tumeroosad kuni punased, tolmukaniidid helekollased (kreemid), tolmukapeed kollased, meeketas tumeroosa. Kroonlehed ei pudene, vaid muutuvad taime küljes valgeks ja kuivavad – seetõttu ma algul imestasin, kuidas saab see sort üle kuu aja õitseda. Õitsemise tõelise lõpu saab määrata tolmukate vananemise järgi. Varajane. Puhmik madal (65 cm). Ameerika Pojengiseltsi kuldmedalivõitja (kõrgeim autasu, mis pojengisordile võib osaks saada!) 1999. aastal.

pojeng 'Red Grace'

20,00 €

Paeonia 'Red Grace' (Glasscock-Klehm 1980), pojeng 'Red Grace'. See teadmata vanematega hübriidpojeng Glasscocki tehtud liikidevahelisest ristamisest õitses esmakordselt 1955. aastal, kuid registreeriti alles veerand sajandit hiljem Klehmi poolt. Punane, suur (läbimõõt 16 cm), tihe, tolmukateta, kera-tüüpi korrapärane täidisõis. Suudab peaaegu igal aastal raskusteta moodustada tõeliselt ümmarguse kera (mitte poolkera). Sellele aitab kaasa kroonlehtede tagasikäändumine vastu vart. Omapärane õiekuju! Taolise kerakujulise õietüübiga on minu aia pojengidest vaid 'Angelo Cobb Freeborn', 'Howard R. Watkins' ja 'Peach Rose'. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (90 cm) ja tugeva varrega. Moskva pojenginäituse üldvõitja 1991. aastal ning võitja täidisõieliste hübriidide rühmas aastatel 1987 (koos sordiga 'Carol') ning 1988 (koos sordiga 'Red Charm'). Šedööver (meistriteos)!

pojeng 'Walter Mains'

25,00 €

Paeonia 'Walter Mains' (Mains 1957), pojeng 'Walter Mains'. See hübriidpojeng on saadud varajase pojengi (*P. officinalis*) ristamisest valgeõielise pojengiga (*P. lactiflora*). Tumepunane, keskmise suurusega (läbimõõt 15 cm) jaapani tüüpi õis. Tumepunased kõlutolmukad (staminoodid) on kollase servaga. Staminoodid on pahupidi: erkpunane külg allpool, tuhm lilla külg aga pealpool. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (85 cm). Ameerika Pojengiseltsi kuldmedali võitja aastal 1974 ning sama seltsi näituse võitja 1988. aastal jaapani hübriidide rühmas. Moskva pojenginäituse võitja 1987 – 1989. aastal jaapani hübriidide rühmas.

kevadadoonis

10,00 €

Adonis vernalis, kevadadoonis. Kesk- ja Lõuna-Euroopast pärinev pikaeline stepitaim, perekonna kauneim liik läikivate kuld kollaste, ainult päikese käes täielikult avanevate 8 cm läbimõõduga õitega mais. Õitsejal madal, hiljem puhmiku kõrgus 35 cm. Õitseb amuuri adoonisest (*Adonis amurensis*) kuu aega hiljem. Lehed on kitsa hõlmaga nagu tillil ja püsivad rohelistena hilissügiseni. Täispäike, kuivapoolne muld, lubjalembene.

jaapani kurekell 'Hiigelõis'

2,00 €

Aquilegia flabellata var. *pumila* 'Hiigelõis' (named by Arnold Hannust 1994; spont. mountains Sakhalin, Tomari, collector Yuri Uspenski 1984), jaapani kurekell 'Hiigelõis'. Vaid kuni 25 cm kõrgune taim kannab siniseid õisi, mis taime kääbuskasvuga võrreldes tunduvad ebaloolumulikul suure, lausa hiiglaslikud. Tomaris elav Juri Uspenski, kellega tegin taimevahetust, kaevas 1984. aastal minu jaoks Sahhalini mägedest välja 6 kurekella taime ning saatis need mulle postiga. Seega on tegemist tolele paikkonnale tüüpiliste looduslike taimedega. Nende taimede arvuka seemnepaljunduse, mis andis emataimedega identse välimusega taimed, nimetas Arnold Hannust 1994. aastal, kui ta oma Haide puukooliga alustas, sordiks nimega 'Hiigelõis' ning levitas tollal sorti laialdaselt. Liik *Aquilegia flabellata* kannab nime lehvikjas kurekell, kuid tema madal teisend (var. *pumila*) -- jaapani kurekell. Poolvari. Parasniiske muld.

harilik sügislill 'Album'

2,50 €

Colchicum autumnale 'Album', harilik sügislill 'Album' (leiukohata). Septembris-oktoobris õitsev 10-15 cm kõrgune valgete õitega aedsort. Peaaegu kõik rahvale tuntud sügislilled tahavad kasvada täispäikese käes viljakas, vett hästi läbilaskvas parasniiskes mullas, mis poleks kunagi liiga kuiv.

aednike ere sügislill (sügislill 'Pink Star')

2,00 €

Colchicum laetum hort. (*Colchicum* 'Pink Star' (Chris Brickell 1998), aednike ere sügislill. 1-3 10-15 cm kõrgust roosakat või helepurpurset ilma valge põhjalaiguta õit puhkevad varakult septembri algul. Õielehed on kuni 4 cm pikkused ja 0,7-1,4 cm laiused ning tõmbi tipuga. Õied avanevad laialt. Liik on lähedane looduslikult vaid Euroopas kasvavale harilikule sügislillele (*Colchicum autumnale*), kuid kasvab Volga- ja Donimaa, Dagestani ja Põhja-Kaukaasia steppides. Siin nii eelmistel kui ka sellel aastal pakutav variant on Hollandist pärinev aedkloon, mis on looduslikust eredast sügislillest pikemate õielehtedega (suureõielisem). Leonid Bondarenko on välja tulnud julge oletusega, et *C. laetum* hort. võib olla hoopis kiliikia sügislille (*Colchicum cilicicum*) pikkade õielehtedega kena vorm. Uues RHS monograafias "Colchicum" (2020) on sellele õierikkale taimele Chris Brickelli ettepanekul 1998. aastal antud sordinimi 'Pink Star' ning teda peetakse monograafia andmeil kas kiliikia sügislille (*Colchicum cilicicum*) või bütsantsi sügislille (*Colchicum byzantinum*) hübriidiks. Päike. Parasniiske muld.

kaunis sügislill 'Dombai'

2,00 €

Colchicum speciosum 'Dombai' (Janis Rukšans 1995; registrant C.P.J. Breed 1999; collected in 1964 by Aino Paivel (Tallinn BG) in Dombai, Karachayevo Cherkesiya, N Caucasus), kaunis sügislill 'Dombai'. Tallinna Botaanikaiaia aedniku Aino Paiveli poolt 1964. aastal Dombai lähedalt Kaukaasiast korjatud ning Janis Rukšansi poolt sordiks nimetatud roosakasvioletset suureõielist 20 cm kõrgust, suure valge põhjalaiguga varianti peab selektsionäär ise paremaks kui Türgi sorti 'Ordu'. 'Dombai' on tollest veidi hilisem, tumedama neeluga, suurem, õielehtede naastud on mõõdus 8 x 2 cm. Päike. Parasniiske muld.

balti sõrmkäpp

8,00 €

Dactylorhiza baltica, balti sõrmkäpp. Ehkki ma pole neid taimi kunagi oma aeda istutanud, on nad ometi sinna tekkinud ja iga aastaga on neid peenardel aina rohkem. Nende kõrgus varieerub 25-65 cm vahel. Roosakaslillad õied on juunis tihedas tipmises õisikus. Tumerohelised lehed on tumedalaigulised, kuid kirjusus on eri taimedel erinev. Nad on tekkinud nii varjulistesse kui ka päikeselistesse kohtadesse. Parasniiske muld. Looduses peetakse teda niiskuslembeseks taimeks.

punase siilkübara valgeõielised seemikud

3,00 €

Echinacea purpurea white seedling, punase siilkübara valgeõielised seemikud. Kunagi minu aias kasvanud punase siilkübara (*Echinacea purpurea*) valgeõielise sordi 'Virgin' isekülvi järglastest (milledest parim on sort 'Neitsi') tekib aias alates 2016. aastast pidevalt üha uusi valgeõielisi veidi varieeruvaid kauneid seemikuid. Augustist oktoobri lõpuni õitseva 80 cm kõrguse puhmiku valged keelõied asetsevad rõhtsalt. Korvõisiku läbimõõt on 12-13 cm. Päike. Parasniiske muld.

ruuge rohtlaliilia

8,00 €

Eremurus fuscus, ruuge rohtlaliilia. Rohtlaliiliad on suursugused taimed, mille tugeval varval paiknev pikk ja tihe, harunemata õisik on nagu pikk püstine värvikas rebasesaba („küünal“). Nende juurikad on kaheksajala kujuga. Kehvade kuivade kasvukohtade taimedena ei sobi rohtlaliiliad meie kliimasse niiskustundlikkuse tõttu. See Tian Shani mägedes kasvav liik on erand, keda ei näi aias miski häirivat. Annab ka ohtrat isekülvi. Kõrgus 160 cm, sellest õisiku pikkus 85 cm. Juunis pikka kitsasse rüljasse õisikusse koondunud suhteliselt tagasihoidlikke rohekaskollaseid, pruuni servaga õisi ilmestavad pruunikasoranžid tolmukad. Ruugel rohtlaliilial on säilitusjuured kordades lühemad kui tugeval rohtlaliilial. Päike, kuivem kasvukoht.

tugev rohtlaliilia

8,00 €

Eremurus robustus, tugev rohtlaliilia. Ligi 3-meetrise õisikuarrega Kesk-Aasia ja Afganistani taim on minu aia kõige kõrgem sibullill. Üle 100 cm pikkuses ja kuni 10 cm läbimõõduga väga tihedas rüljas õisikus on juunis-juulis sadu kahvaturossid (peaaegu valgeid) tähtjaid õisi läbimõõduga 3-4 cm. Taimed külma ei karda, kuid niiskusõrnuse poolest on nad ruuge rohtlaliilia ja aed-rohtlaliilia vahepealsed: sügiseste ja talviste vihmade tõttu on mõnel aastal mõned taimed siiski hävinud. Veelgi suurem oht on kevadised öökülmad, mis hävitavad tärkavad suured pungad. Kui te aga lasete taimel aias isekülvi teha, siis on teil hävinute asemel alati uusi noori taimi ja õitsemist ning taimede arv pigem suureneb. Juurikale kinnituvad säilitusjuured on väga pikad. Pakun kas Raplamaa mehe Erich Pranno poolt Buhhaara turult toodud juurikatest kasvanud taimede seemikuid või Tartu Ülikooli botaanikaaias kasvava veidi madalama ja niiskuskindlama variandi seemikuid. Koha peal põlvest põlve toimunud paljunemise tõttu on kohapealsed taimed meie niiske kliimaga üha rohkem kohanenud. Päike. Kuiv muld.

aed-lõosilm

1,00 €

Myosotis alpestris (*M. rupicola*), aed-lõosilm. Vene ajal asus Jõgeva alevikus imekaunis rikkaliku püsilillesortimendiga legendaarne Riita ja Jaan Sarve iluaed, kuhu vooresid pidevalt lillehuvilised külastajad (samas kõrval asusid ka Aleksander Adojaani liigirikas sibullilleaed ja Rudolf Tamme kuulus iluaed). 1975. aasta külaskäigu ajal sain Riitalt *Myosotis rupicola* nime all selle kääbuskasvulise (10 cm) ja õierikka lõosilma variandi, mis jääbki madalaks õitsemise lõpuni. Õitseb mai lõpus ja juunis. Taim on lühialine (ületalvik) kuid uueneb juba 40 aastat isekülvist ilma oma omadusi muutmata. Päike, parasniiske muld.

hall käpp

12,00 €

Orchis militaris, hall käpp. Nagu balti sõrmkäppa (*Dactylorhiza baltica*), nii pole ma ka halli käppa kunagi oma aeda istutanud, kuid ometi on nad peenardesse iseenesest tekkinud ja koguni veel mitmesse kohta. Siiski on teda aias tunduvalt vähem kui balti sõrmkäppa. Lisaks on peenardele tekkinud ka kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*) ja veel üks raskesti määratav sõrmkäppa variant, kuid viimased kaks vaid ühes kohas. Varematel aastakümnetel kasvas küll koduümbruses mõningaid kápalisi, kuid pole neid seal enam ammu märganud. Hall käpp on III kategooria kaitsealune taim. Nime on ta saanud õite välisküljele veidi hallika värvuse järgi. Pigem on need siiski hallikasroosad, siseküljelt aga lillad. Õitseb mai teises pooles ja juuni algul. Kõrgus 25 cm. Lehed on laiad, tõmbitipulised ja puhasrohelistad. Hall käpp eelistab kasvada lubjarikastel ja niisketel niitudel ja puisniitudel.

pojeng 'Chocolate Soldier'

20,00 €

Paeonia 'Chocolate Soldier' (Auten 1939), pojeng 'Chocolate Soldier'. Hübrid on saadud varajase pojengi (*P. officinalis*) ja valgeõielise pojengi (*P. lactiflora*) ristamisest. Kroonlehed on mustjaspunased või mustjaspruunid (šokolaadivärvi). Ka südames olev suur staminoodidest poolkera on sama värvi, kuid osa staminoodide on kontrastsete kollaste tippude ja servadega. Tugevad õied on poolkeraja õietüübiga ja peaaegu ilma kollaseta südamepoolkeras, nõrgad jaapani (anemoon-) õietüübiga ja rohkema kollase kribuga südames. Omapärane mustjas, enamasti kirju südamega sort. Emakasuu on mustjaspunane. Õis keskmise suurusega (läbimõõt 15 cm). Varajane. Kasv madal (70–75 cm), kuid taim kipub lamanduma. Muguljad juured on punased.

pojeng 'Coral Charm'

8,00 €

Paeonia 'Coral Charm' (Samuel E. Wissing 1964), pojeng 'Coral Charm'. See hübriidpojeng on saadud Illinoisi osariigis tehtud ristamisest valgeõielise pojengi (*P. lactiflora*, tõenäoliselt sort 'Minnie Shaylor') ja hõlmise pojengi (*P. peregrina*) sordi 'Otto Froebel' vahel. Omapärane korallroosa selge oranži varjundiga (õievärvuse kirjeldustes on tihti kasutatud sõnu "aprikoosivärvi" või "virsikuvärvi" koos mitmesuguste ees- või järelliidetega), keskmise suurusega pooltäidisõis kollase tolmukakimbuga õie südames. Emakasuudmed on tumeroosad. Imeilus erk õievärvus õitsemise käigus heleneb, muutudes vanal õiel peaaegu valgeks. Õis ei avane laialt. Selle omaduse on ta pärinud hõlmiselt pojengilt. Ainulaadne ebamaine oranžikasroosa õievärvus, ehkki on aretatud ka üksikuid teisi sarnaseid sorte (näiteks 'Coral Sunset' ja 'Coral Supreme' samalt aretajalt samast ristamisest, ehkki tagantjärgi on kõik need sordid registreerinud ja patenteerinud hoopis Charles Klehmi puukool). Keskarajane. Puhmik keskmise kõrgusega (90 cm). Ameerika pojengiseltsi (APS) kuldmedalivõitja 1986. aastal ning APS näituse üldvõitja aastatel 2003 ja 2006. Sort on kaubanduses laialt levinud, kuid enamikele aednikele on taolise sordi olemasolu siiski veel suureks üllatuseks.

pojeng 'Ellen Cowley'

15,00 €

Paeonia 'Ellen Cowley' (Saunders 1940), pojeng 'Ellen Cowley'. See hübriidpojeng on saadud valgeõielise pojengi (*P. lactiflora*) ristamisest hõlmise pojengiga (*P. peregrina*). Omapärase värvusega, erepunane oranžikasroosa varjundiga, hiljem roosaks pleekuv, keskmise suurusega (läbimõõt 14 cm), südamikus kena kollase tolmukakimbuga pooltäidisõis, harvem lihtõis. Minu aias on kroonleheringe enamasti 3-5. Emakasuudmed punased. Tolmukaniidid ja -pead kollased. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (90-95 cm). Moskva pojenginäituse üldvõitja aastatel 1975-1977 ja võitja pooltäidisõieliste hübriidide rühmas 1986-1989.

valgeõielise pojengi seemikud 13d-57

10,00 €

Paeonia lactiflora seedlings 13d-57, valgeõielise pojengi seemikud 13d-57. 1994. aastal sain Kalle Kruusilt Primorje krai lõunaosast Jaapani mere ääres asuvast Lazo rajoonist pärineva loodusliku valgeõielise pojengi taime, mille varrel oli palju väikesi lõhnavaid õisi. Siin pakutavad erinevate alamjaotusnumbritega varieeruvad seemikud pärinevad selle Lazo taime isekülvist. Valge väike või roosakasvalge (Ø 10 cm) lihtõis on südames kollase tolmukakimbuga. Varrel on mitu õit. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (85 cm).

valgeõieline pojeng 'Benita'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Benita' (Sulev Savisaar 2019; seedling 18c-56F), valgeõieline pojeng 'Benita'. Valge (puhkedes võib olla roosa varjundiga), keskmise suuruse (Ø 15 cm), väga tihe, tolmukateta, kroon-tüüpi täidisõis. Valgete kroonlehtede ja samavärvilise südamekrooni vahel on näha staminoodidest (kõlutolmukatest) tekkinud madalat (justkui õide sissesoonundunud) kitsast kreemi vööd, mis jätab mulje, nagu oleks suure õie sees veel teine, väiksem õis ehk kroon (õis õies). Tume läikiv lehestik. Varred on jämedad. Keskiline kuni hiline. Puhmik keskmise kuni kõrge (100 cm). Juured on jämedad. Taime jagamisel on istikute saagis väike. Seemiku 18c-56F valisin välja 2002. aastal tehtud sordi 'Westerner' 50 seemne külvist. Külvist tekkinud arvukate seemikute seast pakkus mulle huvi vaid üks taim. Esimest korda õide puhkedes oli ta jaapani õietüübiga: heleroosade kroonlehtede keskel oli suur helekollane südamepad. Järgmisel korral puhkedes oli ta samuti jaapani õietüübiga, kuid pooltäidisõieline: roosakasvalged kroonlehed olid mitme reana. Kolmandal õitsemisel oli ta pooltäidisõieline jaapanlane, kuid kollase südamepadja keskosast kasvas välja heleroosa kõrge tutt. Edasistel õitsemistel tekkis juba täidisõis, mis läks iga õitsemisega järjest tihedamaks. Sort sai nime 2019. aastal Marika Vartla vanaema Benita Rannala auks. Juba 2014. aastal andsin seemiku 18c-56F paar taime Tamsalu lillekasvatajatele ja ühe taime Peedu lillekasvatajale. 2023. aastal registreeriti sort 'Benita' Ameerika Pojengiseltsi (APS) registris. See oli esimene Eesti sort, mis rahvusvahelisse pojengiregistrisse jõudis. Samal aastal lisandus registrisse veel 4 Eesti pojengisorti ning on lootus, et edaspidi lisandub neid veelgi.

valgeõieline pojeng 'Imant Ridaliste'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Imant Ridaliste' (Sulev Savisaar 2011, syn. 'Imant' 2009; seemik MP6-36), valgeõieline pojeng 'Imant Ridaliste'. Valge (mõnel aastal puhkemisel roosa varjundiga), keskmise suurusega (Ø 16 cm), keskmise tihedusega kuni tihe, tolmukateta, roos-tüüpi küllalt korrapärane täidisõis. Südamenupust tekib hiljem lehter. Võib anda ka kõrvalõisi. Väga hiline, kuid päev või paar varajasem oma emast 'Marilla Beautyst'. Puhmik keskmise kõrgusega (85 cm). Seemiku MP6-36 kasvasin üles 2002. aastal külvatud sordi 'Marilla Beauty' 8 seemnest. Mõtlemisainet pakub küsimus, kuidas mul õnnestus seemet saada täielikult täidetud õiega sordilt, milles pole ei tolmukaid ega emakaid? Seemik sai 2009. aastal nime 'Imant', mille 2011. aastal nimetan ümber 'Imant Ridalisteks'. Imant Ridaliste (1919-1987) oli Elva lillekasvataja, kellel oli 1980-ndatel aastatel Eesti üks suurim kiviktaimlataimede kogu, kõik taimed ilusti ladinakeelsete nimedega A4-mõõdus aiapäevikus kirjas. Aastatel 1982-1984 tegime temaga taimevahetust ja käisime teineteise aedades külas.

valgeõieline pojeng 'Mannavaht'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Mannavaht' (Sulev Savisaar 2011; seedling MP6-16, hilisema tähistusega 21c-1), valgeõieline pojeng 'Mannavaht'. Keskmiselt roosa, keskmise suurusega (Ø 16 cm), lamedapoolne roos-tüüpi hõre täidisõis või pooltäidisõis. Mitu õit varrel. Erinevalt muudest pojengisortidest, mille kõrvalõied avanevad alles pärast peaõie äraõitsemist, on selle sordi puhul ajavahe peaõie ja kõrvalõite puhkemisel väike, mistõttu ühele varrele võib moodustuda kuni 40 cm läbimõõduga õitemass. See on ainus põhjus, miks ma selle taime sordiks tegin, sest üksikut õit vaadates pole temas midagi erilist. Üheõielisena (nõrga taimena) pole huvitav. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (85 cm). Seemiku MP6-16 valisin välja 2002. aasta 'Kukeni Jishi' seemnekülvist. Sordinime andsin talle 2011. aastal. Samast seemnekülvist on saadud ka kõrgekasvulisem sort 'Hellen' (seemik MP6-20, hilisema tähistusega 21c-24), mis sai Mädapea 2019. pojenginäitusel 70 sordi seast hinnatava 6. koha.

valgeõieline pojeng 'Miss America'

15,00 €

Paeonia lactiflora 'Miss America' (Mann- van Steen 1936), valgeõieline pojeng 'Miss America'. Puhkedes roosaka varjundiga valge, seejärel kiiresti valgeks pleekuv, väga suur (d 19-20 cm, suurim õis on seni olnud isegi 22 cm), 3-5 kroonlehereaga (kusjuures südame poole kroonlehed lühenevad), südames asuva kollase tolmukakimbuga, lame pooltäidisõis. Keskvarajane kuni keskmise õitseajaga. Rikkalik õitsemine! Puhmik keskmise kõrgusega (95 cm). Ameerika Pojengiseltsi kuldmedalivõitja 1956 ja 1971, sama seltsi pojenginäituse üldvõitja (sisuliselt maailmameister) aastal 1980, sama näituse võitja 1988, 1989 ja 1990 pooltäidisõieliste pojengide rühmas. Keskmise viljakusega mullal on isegi ilusam kui liiga rammusal mullal.

valgeõieline pojeng 'Mõisaproua'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Mõisaproua' (Sulev Savisaar 2019; seedling MP16-26A-AD), valgeõieline pojeng 'Mõisaproua'. Jaapani tüüpi keskmise kuni suure (läbimõõt 13-16 cm) õie roosakaslillad kroonlehed ümbritsevad aprikoosivärvi (oranžikaskollastest) staminoodidest koosnevat tihedat madalat südamepoolkera. Õitsemise algul on õis erksavärviline, aga hiljem muutub küllalt kahvatuks: roosaks kreemi südamepadjaga. Annab mitu kõrvalõit, mis on samuti küllalt suured ja pikendavad õitseaega oluliselt. Varajane. Puhmik keskmise kõrgusega (95 cm). Lehestik ilus tume, läikiv. Varred jämedad. Juured jämedad. Taime jagamisel on istikute saagis väike. Seemiku MP16-26A-AD valisin välja 2006. aasta 'Velma Atkinsoni' seemnekülvist. Sort sai nime 20. augustil 2019. Mädapea 2020. aasta pojenginäitusel sai 'Mõisaproua' 55 sordi seast 3. koha 'Red Grace' ja 'Coral Charm' järel. Samast 'Velma Atkinsoni' seemnekülvist tekkis 4 täiesti erineva välimusega seemikut: 2 lihtõielist, üks täidisõieline ja üks jaapani õietüübiga. Seega võivad ühel emal olla väga erinevad lapsed. Marika Vartla andis 2018. aastal minu mitme õiega lihtõielisele punasele seemikule MP16-26A-AA nimeks 'Karine', ühe õiega lihtõielisele punasele seemikule MP16-26A-AC aga 'Caridee'. 2023. aastal registreeriti sort 'Mõisaproua' Ameerika Pojengiseltsi (APS) registris koos 4 muu Eesti sordiga. Need on esimesed Eesti sordid, mis on rahvusvahelisse pojengiregistrisse jõudnud.

valgeõieline pojeng 'Röömsake'

20,00 €

Paeonia lactiflora 'Röömsake' (Sulev Savisaar 2022), valgeõieline pojeng 'Röömsake'. Isetekkeline seemik 11d-35 õitses emakordselt 2021. aastal ning esimese jagamise tegin juba 2022. aasta sügisel. Röömsa välimusega suur tumeroosa kuni roosa suur lihtõis 12 kroonlehega. Õie läbimõõt 22 cm. Tolmukaniidid ja tolmucapead kollased. Emakas roheline, emakasuudmed tumeroosad kuni punased, meeketas roosakasvalge. 1 õis varrel. Kõrgus 80 cm. Toestamist ei vaja. Keskmise õitseaeg. 2022 panin sordile nimeks 'Röömus', kuid 3. okt 2022 soovitas Marika Vartla selle asemel 'Röömsake'. Esialgsel nimepanekul oli mõttekäigu loogika selline, et suur roosa lihtõis jätab röömsa üldmulje, nagu oli alati röömus ka omaaegne Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi dekoratiivtaimede kollektsionääride sektsiooni esimees Ilmar Röömus.

varajane pojeng 'Anemoniflora'

10,00 €

Paeonia officinalis 'Anemoniflora', varajane pojeng 'Anemoniflora'. 1832. aastal kirjeldas botaanik Hooker teisendi nimega *Paeonia officinalis* var. *anemoniflora* Hook. Tänapäeval peetakse seda vaid sordiks. Ameerika Pojengiseltsi registris pole sorti registreeritud. Varajase sordina õitseb ta juuni esimesel dekaadil. Puhmik on vaid kuni 50 cm kõrgune. Jaapani või anemoon-tüüpi punane õis. Staminoodi (kõlutolmuka) niit on punane, veidi laienuv, kuid siiski väga kitsas. Muundunud tolmucapea on punane kollase servaga. Tulemuseks on siiljas punane südamepadi, mida ilmestavad kollasekirjud tipukesed.

ahtlehine pojeng Tchatyr-dag'ist

20,00 €

Paeonia tenuifolia (spont. Tchatyr-dag ridge, Crimea, Ukraine, collector Janis Rukšans in 2008 and 2009), ahtalehine pojeng Krimmist Tschatyr-dagist. See väga varajane pojengiliik õitseb tulipunaste lihtõitega juba mai viimasel dekaadil. Taimed korjas lätlane Janis Rukšans sügisel 2008 ja kevadel 2009 Krimmi lõunaranniku lähedal asuvast Tschatyr-Dagi mägi massiivist. Puhmik madal, 40 cm.

aedfloks 'Ajasild'

3,00 €

Phlox paniculata 'Ajasild' (Mall Värva 2019), aedfloks 'Ajasild'. Lilla õis on punaka südamega. Mall Värva leidis selle floksi Valga maakonnast Palupera vallast Hellenurme, Mäelooga ja Päidla külas asuvast Elva maastikukaitseala Päidlapalu sihtkaitsevööndist Emanda heinamaalt. Mall Värva seletab floksisordi nime saamise tagapõhja: "Emanda sild on sild mineviku ja tänapäeva vahel. Päidlapalus asuvad Emanda silda teatakse ametlikult Elva jõe sillana. Rahvasuus kutsutakse silda nõndamoodi Hellenurme kuulsaima mõisaomaniku Alexander Middendorfi (1815-1894) kauni kaasa Hedvig Elisabeth von Hippuse (1825-1868) auks. Teda ei kutsutud mõisaprouaks, vaid austavalt Emandaks. Emand olevat suhelnud lihtrahvaga, armastanud loodust. Tal olnud kombeks teha pikki jalutuskäike Päidlapallu, kus olla veetnud pikalt aega silla juures. Rada kulges paralleelselt jõega läbi heinamaa, mida nüüdki veel kutsutakse Emanda heinamaaks. Kas mitte Emand ei poetanud lilleseemneid oma teekonnal maha? Et kestaks sild mineviku ja oleviku vahel ja me ei unustaks olnut?" Puhkeb juuli esimesel dekaadil.

aedfloks 'Alice'

5,00 €

Phlox paniculata 'Alice' (Merike Mäemets 2015), aedfloks 'Alice'. Merike Mäemets korjas ilusamate flokside juhutolmlemise seemet sügisel 2011 ning külvas selle 2011/12 a. talvel. Neist kasvanud seemikutest valis ta välja 3 sorti, millest üks sai 2015. aastal nimeks 'Alice'. Merikese andmeil on 'Alice' puhmik kuni 110 cm kõrgune, õisik varajane, sügavpunane. Minu päikeselises ja kuivapoolses aias on puhmik madalam kui Merikese veidi varjulises ja niiskemas aias. Võib puhkeda juba juuni lõpus. Päike. Parasniiske muld.

aedfloks 'Constance Leonide'

3,00 €

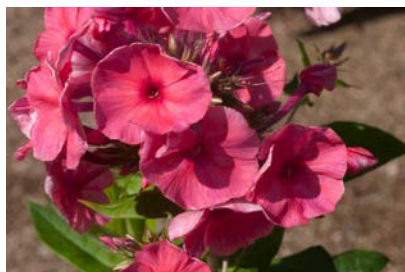
Phlox paniculata 'Constance Leonide' (Merike Mäemets 2018, seedling nr. 216), aedfloks 'Constance Leonide'. 'Timuri' vabatolmlemise seemik nr 216. Seemne korjas ja külvas Merike Mäemets 2016/17. Sordinimi pandud Juliane Elisabeti ja Benedicta Amalie õe, aretaja vanatädi järgi. Ratasjate õite värvus roosakaspunane. Eriliselt suur ja tihe püramiidjas õisik. Varajane, olles flokside seas juuni lõpus üks esimestest õidepuhkejatest. Õitseb pikalt ja rikkalikult. Lopsakas lehestik, vartel moodustub ohtralt lisaharusid, mis põhjustab sügisest järeloomist ja muudab õitseaja väga pikaks. Kõrgus Merikese aias 85 cm.

aedfloks 'Ehakaar'

3,00 €

Phlox paniculata 'Ehakaar' (Merike Mäemets' 2018, seedling nr. 1), aedfloks 'Ehakaar'. Isetekkeline seemik nr 1, oletatavad vanemad 'Adessa Orange' ja 'Juliane Elisabet'. Esmakordselt õitses 2016. aastal. Õite Ø 3,5 cm. Õievärvus helepunane, südamikus tume kirsipunane rõngake. Õitsemisaeg varajane. Mõnel aastal on minu aias juuni lõpus või juuli algul esimene õitseja floksidest. Õisikus tekib kaenlavõsusid, mis muudab õitseaja pikaks. Varred tumedad. Puhmik tihe ja madal, kõrgus vaid 45-50 cm.

aedfloks 'Elli Ainelu'

3,00 €

Phlox paniculata 'Elli Ainelu' (Merike Mäemets 2020, seedling nr. 133), aedfloks 'Elli Ainelu'. Merike Mäemetsa vabatoimlemise seemik nr 133. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2017/18. Suur korall-tumeroosa õis. Puhkeb juulis. Kõrgus Merikese aias 110 cm. Elli Ainelu (1989 - 1986) tegi Elva keskkooli lastele keraamikaringi, kus ka Merike õega lapsena käis. Elli hoidis lapsi väga ning Merikesele jäid sellest inimesest helged mälestused.

aedfloks 'Estonia 100'

5,00 €

Phlox paniculata 'Estonia 100' (Marika Vartla 2015), aedfloks 'Estonia 100'. Nime saanud Eesti Vabariigi 100 juubeli auks. Vanemad teadmata. Keskmise suurusega hõbedase varjundiga heledilla õis, mille südamest väljuvad kiirtena reljeefsed, õie tasapinnast kõrgemale ulatuvad märksa tumedamad lillad vöödid. Keskiline õitseja. Puhmiku kõrgus 80 cm.

aedfloks 'Heino'

5,00 €

Phlox paniculata 'Heino' (seedling nr. 125, Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Heino'. 'Adessa Orange' vabatoimlemise seemik nr 125. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Sinkjasvalge õis on lilla südameleiguga. Enamasti on õis peaaegu valge ja sinkjas varjund vaid aimatav. Väga varajane, mõnel aastal kõige varajasem floks, puhkedes juba juuni lõpus. Kõrgus Merikese aias 110 cm.

aedfloks 'Himur'

3,00 €

Phlox paniculata 'Himur' (seedling nr. 213, Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Himur'. 'Timuri' vabatoimlemise seemik nr 213. Sort sai nime 'Himur' sellepärast, et tema ema oli 'Timur'. Koralsed roosakaspunased õied on purpursilmaga. Puhkeb juuli lõpus. Kõrgus Merikese aias 95...105 cm. 6.-7.VIII 2022 sai Mädapea mõisas toimunud floksinäitusel 9.koha (35 punkti).

aedfloks 'Inglisilm'

5,00 €

Phlox paniculata 'Inglisilm' (seedling nr. 415, Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Inglisilm'. 'Juliane Elisabeti' vabatoimlemise seemik nr 415. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Valge suurepärase katvusega õis on neelus lilla silmakesega. Puhkeb juuli esimesel dekaadil. Kõrgus Merikese aias 80 cm. 6.-7.VIII 2022 sai Mädapea mõisas toimunud floksinäitusel 18-20.koha (25 punkti).

aedfloks 'Kartuliõis'

3,00 €

Phlox paniculata 'Kartuliõis' (Merike Mäemets 2015), aedfloks 'Kartuliõis'. 2011. aastal korjatud ja 2011/12 talvel külvatud seemnetest saadud seemikutest valis Merike Mäemets välja kuni 140 cm kõrguse varaõitseva taime, mille roosakasvalge õis on punase südamega. Nime andis ta sordile 2015. aastal. Minu päikeselises ja kuivapoolses aias on taimede kõrgus palju väiksem kui Merikese veidi varjulises aias. Päike. Parasniiske muld.

aedfloks 'Laulik Leeni'

5,00 €

Phlox paniculata 'Laulik Leeni' (seedling APE 14/02, Merike Mäemets 2017), aedfloks 'Laulik Leeni'. 'Adessa Pink Eye' vabatoimlemise seemik APE-14/02 on hüper-supersordi 'Triinu' õde samast seemnekülvist. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2013/14. Sordinimi pandud Karksi rahvamuusiku Elena Animägi (1900-1993), aretaja vanatädi järgi. Esimene õitsemine aastal 2015. Kõrgus Merikese aias ca 100 cm. Ratasjate õite Ø ca 3,5 cm. Õievärvus soe heleroosa, südamikus purpurit ebamäärase silmana. Õitsemisaeg keskmine. Puhkeb juuli algul. Üks õitsemist alustanud vars näitusele esitatud II rahvusvahelistel floksipäevadel 5.VIII 2016 Mädaepa mõisas. 8.VIII 2020 Mädaepa mõisas toimunud floksinäitusel sai 15-16. koha (43 punkti) ning 6.-7. augustil 2022 15.koha (30 punkti). On esinenud jahukastet.

aedfloks 'Petseri'

5,00 €

Phlox paniculata 'Petseri' (seedling nr. 311, Merike Mäemets 2019), aedfloks 'Petseri'. 'Strawberry Daiquiri' vabatoimlemise seemik nr 311. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Sordinimi pandud omaaegse Rannu valla Petseri talu järgi, mille maadele 1960. aastatel rajati Limnoloogiajaama töötajate aiad. Valged ratasjad õied on õrna lilla varjundiga. Õisik lamepüramiidjas. Lehestik korrapärane. Õitseag keskmine. Õitseb kaua. Puhkeb juulis. Kõrgus Merikese aias 75 cm. Lehestik väga korrapärane. 6.-7. augustil 2022 sai Mädaepa floksinäitusel 22.koha (23 punkti).

aedfloks 'Pihlakas'

5,00 €

Phlox paniculata 'Pihlakas' (seedling nr. 335, Merike Mäemets 2019), aedfloks 'Pihlakas'. 'Spidola' vabatoimlemise seemik nr 335. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Õied tähekujulised, silmatorkavalt oranži värvusega. Sarnaneb emasordile, kuid näib olevat mõnevõrra varajasem (keskvarajane või keskmine õitsemisaeg). Puhkeb juuli keskel või teisel poolel. Kõrgus Merikese aias 95...105 cm. 6.-7. augustil 2022 sai Mädapea floksinäitusel 12-14.koha (33 punkti).

aedfloks 'Propeller'

3,00 €

Phlox paniculata 'Propeller' (seedling nr. 347, Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Propeller'. 'Orange' vabatoimlemise seemik nr 347. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Roosade õite kroonlehed meenutavad lennuki propellerit. Nime pakkus välja Merikese õde Helle taime õiekuju järgi kuid see võiks viidata ju ka Peeter Volkonski ning ta punkansambli Propeller tegevusele. Sorditunnused võivad avalduda veidi nõrgalt, sest mitte kõik õied pole alati sordiomased, pigem on olemas kalduvus propellerja õiekuju poole. Või omandab puhkenud õis alles teatud aja pärast propellerja kuju. Hiline sort, mis puhkeb juuli teisel poolel. Kõrgus Merikese aias 80...85 cm.

aedfloks 'Punakorallid'

3,00 €

Phlox paniculata 'Punakorallid' (seedling nr. 432; Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Punakorallid'. 'Adessa Orange' vabatoimlemise seemik nr 432. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Sordinimi meenutab Betti Alverit ja ta luuletust korallidest Emajões. Koralselt roosakaspunased õied on purpursel silmaga. Tihe ümar õisik. Puhkevad juuli keskel. Kõrgus Merikese aias 110...115 cm.

aedfloks 'Punatäht'

5,00 €

Phlox paniculata 'Punatäht' (seedling nr. 341, Merike Mäemets 2020), aedfloks 'Punatäht'. 'Starfire' vabatoimlemise seemik nr 341. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Säravalt oranžikaspunaste või erksate korallpunaste õite kroonlehed on tähtjad, vähese katvusega. Õie sees valkjas, hiljem purpurseks muutuv täht. Merikese sõnul varajane, kuid küllalt pikaajaline õitseja. Mina olen puhkemisajaks märkinud juuli. Kõrgus Merikese aias 100 cm.

aedfloks 'Tamerlana'

3,00 €

Phlox paniculata 'Tamerlana' (seedling nr. 223, Merike Mäeots 2019), aedfloks 'Tamerlana'. 'Timuri' vabatoimlemise seemik nr 223. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Sordinimi tuletatud naisvormina Timuri paralleelnimest Tamerlan. Värvus ilus sügav, veidi koralne punane. Õitsemisaeg keskmine. Puhkevad juuli esimesel dekaadil või juuli keskel. Mõnikord on mõned varred tuulega murdunud või pikali vajunud. Kõrgus Merikese aias 115...120 cm.

aedfloks 'Terts'

5,00 €

Phlox paniculata 'Terts' (Merike Mäemets 2014), aedfloks 'Terts'. Seemned külvas Merike Mäemets aastal 2011. Vanemad teadmata. Õied tumepurpursed (tumelillad). Tärnanud floksi lehed on tumeda (mustja) värvusega. Puhkeb juuli esimesel dekaadil.

aedfloks 'Timuri tütar'

3,00 €

Phlox paniculata 'Timuri tütar' (seedling nr. 211, Merike Mäemets 2019), aedfloks 'Timuri tütar'. 'Timuri' vabatoilmlemise seemik nr 211. Seemne kogunud ja külvanud Merike Mäemets 2016/17. Öielehtede servad veidi üles käärdunud, andes õitele kergelt kausja kuju. Õievärvus helepunane. Õitsemisaeg keskvarajane kuni keskmine. Õied puhkevad juuli esimesel dekaadil. Kõrgus Merikese aias 105 cm. 6.-7. augustil 2022 sai Mädapea floksinäitusel 23-24.koha (22 punkti).

aedfloks 'Triinu'

5,00 €

Phlox paniculata 'Triinu' (Merike Mäemets 2016; seedling APE-14/03), aedfloks 'Triinu'. Elva aretaja Merike Mäemets sai selle sordi 'Adessa Pink Eye' vabatoilmlemise seemikutest. Seemned külvas ta 2013/2014. Esimene õitsemine aastal 2015. Saadud taime, seemikut APE-14/03, peab aretaja sordi emast ilusamaks. Sooja tooniga heleroosa ratasjas korrapärane õis Ø 3...3,5 cm on ilmeka ja ümara purpuse silmaga. Hea kujuga kõrge püramiidjas õisik on tihe ja kõrge nagu emasordil. Ilmastik õisi ei riku. Õitsemisaeg enam-vähem keskmine. 2018. aastal õitses mul aias 3 kuud järjest! Järgmistel aastatel on õitseaeg lühem olnud. Õitsemist pikendavad õisiku kõrvalharud. Ilmastik õisi ei riku. Merikese sõnul on õied meeldiva magusa lõhnaga. Taime kõrgus on Merikese aias 110...115 cm, minu aias 140 cm. Ülitugevad püstised varred toestamist ei vaja. Lehestik on korrapärane. On esinenud jahukastet. Samast seemnekülvist on Merike välja valinud ka teise sordi: 'Laulik Leeni'. Üks õitsemist alustanud 'Triinu' vars näitusele esitatud II rahvusvahelistel floksipäevadel 5.VIII 2017 Mädapea mõisas. 4.VIII 2018 saavutas minu poolt esitatud 'Triinu' Mädapea floksinäitusel rahvahääletusel III koha (õisik oli veel nõrgavõitu) ning 3.VIII 2019 I koha. Võit oli seda hinnatavam, et 'Triinu' oli näitusel külalistele hinnata vaid ühe päeva, ülejäänud sordid aga 2 päeva. Ometi kogus ta küllastajatelt ühe päevaga rohkem punkte kui ülejäänud sordid kahe päevaga. 4-6.VIII 2023 saavutas Mädapea floksinäitusel taas esikoha (190 punkti). Teda taheti kuulutada näituse peavõitjaks, et anda ka mõnele muule sordile võimalus näitusevõitjaks tulla, sest vastasel juhul oleks see võimatu. Sellise superhüpersordi nagu seda on 'Triinu' osalemise näitusel annab muudele sortidele edaspidi vähe lootust võiduks. Päike. Parasniiske muld.

pärsia karukell

3,00 €

Pulsatilla albana, pärsia karukell. 20 cm kõrgune mais ja juuni algul kahvatukollaste, algul poolpüstiste, hiljem rippuvate kellukakujuliste õitega taim. Looduslikult kasvab see liik Iraani, Aserbaidžani ja Dagestani mäestikes. Päike, kuiv kuni parasniiske muld.

täidisõieline käoking-tulikas

5,00 €

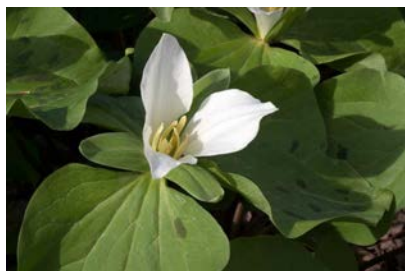
Ranunculus aconitifolius 'Flore Pleno', täidisõieline käoking-tulikas. Looduslikult Kesk-Euroopas kasvava liigi 40-50 cm kõrgustel harunevatel vartel on mai lõpus-juunis 2 cm läbimõõduga valged õied. Pakutav sort on tihedate poolkerajate tädisõitega. Päike ja poolvari, parasniiske kuni märg tavaline aiamuld.

kaelustulikas

3,00 €

Ranunculus amplexicaulis, kaelustulikas. Kuni 30 cm kõrgune mai teisel poolel ja juuni algul õitsev valgeõieline tulikaline. Lehed on vart ümbritsevad, sellest tuleneb epiteet „kaelus-“. Suve teisel poolel selle püsiku maapealne osa kuivab. Annab isekülvi. Kasvab looduslikult Pürenee aasadel 1000-2500 m kõrgusel. Päike, parasniiske muld.

valkjas kolmiklill

12,00 €

Trillium albidum hybrid, valkja kolmiklille hübriid. Määramisel ei osutunud minu poolt 1998. aastal Göteborgist toodud Trillium albidum päris "puhtavereliseks": kõik tunnused klappisid, välja arvatud tolmukapead, mis avanedes ei lõhene küljele, vaid hoopis sissepoole (nagu Trillium chloropetalum'il). 40 cm kõrgune taim puhkeb mai esimeses dekaadis ja õitseb üllatavalt kaua. Tema valged kroonlehed on palju laiemad kui Trillium chloropetalum'il. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.

suure kolmiklille hiigelteisend (valge)

6,00 €

Trillium chloropetalum var. giganteum white, suure kolmiklille hiigelteisend (valge). 40 cm kõrguse taime raotud 5-10 cm pikkused õied maist kuni juuni alguseni on valged. Kroonlehed on süstjad (kitsamad kui valkjal kolmiklillel). Sigimikud on purpursed, tolmukapead avanevad sissepoole. Laimunajad lehed on kirjjud. Liik kasvab USA lääneosas Californias. Poolvari ja vari. Suur kolmiklill kasvab looduses neutraalsel kuni aluselisel parasniiskel mullal.

püstise kolmiklille valge vorm

4,00 €

Trillium erectum f. albiflorum seedlings, püstise kolmiklille valge vormi seemikud. Kuni 30 cm kõrgune taim õitseb maikuu teisel poolel. Algselt Mart Veeruselt 1994. aastal saadud emataim oli puhas valgeõieline, kuid kuna kasvas kõrvuti Mart Veeruse enne 1994. aastat Kanadast korjatud punaseõielise taimega, millega on ristunud, siis pakutavad seemikud on lillakasvalged. Kroonlehed on kitsad. Õied vaatavad alla. Sigimikud on tumepurpursed. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.

paatja kolmiklille tumepunased seemikud

7,00 €

Trillium sulcatum dark red seedlings, paatja kolmiklille tumepunased seemikud. Taimed on üles kasvanud oma aia seemnete isekülvist. Väliselt on need maikuus õitsevad 50 cm kõrgused taimed igati emataimede välimusega: varajased, kõrged, tumepunaste õitega, paatjate tupplehe tippudega. Siiski esineb üksikutel taimedel väikest varieeruvust õievärvuses, mistõttu kindluse mõttes pakun kogu komplekti seemikute nime all. Poolvari ja vari. Parasniiske muld.